

ATEITIS

1956, KOVAS, NR. 3

Mūsų bendradarbius, skaitytojus ir visus bičiulius, kurie dalijasi mūsų džiaugsmais ir vargais, sveikiname Velykų šventėse. Prisi-
sikėlimo Rytas teatgaivina mūsų dvasią.

ATEITIES REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1956 METAI

Nr. 3

KOVAS - MARCH

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas
REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Juozas
Baužys, Enata Skrupskelytė, Antanas
Sužiedėlis.
ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE,
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol.
kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00. Atski-
ro numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August,
by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLEnmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

Entered as second-class matter at the post
office at Brooklyn, New York, March 31, 1950
under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

T. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M. — Velykų džiaugsmas	49
Velykų evangelija	50
Dr. J. Vaišnora, M.I.C. — Pijaus XII darbo diena	51
Nerima Narutė — Be tavęs (eil.)	53
D. Aleksandravičiūtė — Beržas	54
K. Dainytė — Eilėraščiai	55
E. Rataiskienė — Markevičiūtė — Tėviškės prisiminimai	56
O. Tamulytė — Svajotojo malda	57
Alfa Sušinskas — Mes ir jie	58
Paulius Jatulis — Didvyriai, šalys ir nuotykių	59
Nerima Narutė — Prisiminimai, Skausmas (eil.)	60
Danguolė Sadūnaitė — Einu pas tėvą (eil.)	62
Indrė Paliokaitė — Margučiai ir cukrinis avinėlis	63

S P O R T A S

Olimpiniai žaidimai Graikijoje	64
J. D. Staniškis — Žiemos olimpiada pasibaigus	64

Pastabos, pastabėlės

65

D A R B A I I R Ž M O N Ė S

"Lietuvių Dienos" "Bernardo Brazdžionio rankose	66
SAS baruose	68

A T S K L E I S T A K N Y G A

J. K. — Senasis Vilniaus Universitetas (Prof. M. Biržiškos)	68
E. S. — Prieš 30 metų mirė "Klaidos" autorė	69
J. Gulbinas — Dailininkas be teptuko (Ig. šlepelio "Juozas Pautienius")	69
P L A Č I A M E P A S A U L Y J E	70
K R E I V O S Š Y P S E N O S	III virš.

Viršelio 1 psl. — Pavasarėjant. Nuotr. V. Maželio.

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus. Velykų evan-
gelija (50 psl.) ir iliustracijos (56, 57 ir 59 psl.) —
dail. Ados Korsakaitės.

Gilus ir ryškus tikėjimas gaivina dva-
sią. Šis tikėjimas atneš pergalę ir lietu-
viams, kurie dabar kenčia ir kovoja prieš
negailestingą ir žiaurią bedievių priespaudą.

Jei lietuviai išsivijo Vakaruose pasi-
liko ištikimi savo religiniam ir tautiniam
idealui, yra dėlto, kad jie išlaikė tvirtą
savo tikėjimą bei savo gražias tautines tra-
dijas. Tačiau ir jiems gresia pavojus įpul-
ti į modernaus žmogaus klaidas, sudedant
visas viltis į techniką ir grynai žmogišką
išmintį bei sugebėjimą. Linkim, kad šios
klaidos nerastų derlingos dirvos tremtyje
esančių lietuvių širdyse.

Kard. J. Pizzardo

VELYKŲ DŽIAUGSMAS

T. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, O.F.M.

Brėško sekmadienio rytas. Ryškėjo Judėjos kalnų viršūnės. Iš Jeruzalės prie Jėzaus kapo skubėjo moterys. Jų veiduose matėsi sielvartas, o rankose brangūs kvepalai.

Atėjusios prie kapo moterys išsigando. Kapo anga buvo atvira ir jame nebuvo Jėzaus kūno. "Tai vėl Jėzaus priešų darbas!" — galvojo moterys. Pergyvenusios pirmuosius išpūdžius, jos įėjo į kapą ir rado sėdintį angelą, kuris joms tarė: "Nesibijokite! Jūs ieškote Jėzaus iš Nazareto? Jis prisikėlė! Jo čia nėra!"

Džiaugsmo ir išgąscio pritrenktos moterys išėjo iš kapo. Saulė, kuri buvo aptemusi mirties valandoje, dabar spindėjo kaip niekuomet, kalnų viršūnėms ir lygumoms skelbdama prisikėlimą. Kristus prisikėlė; mirtis nugalėta; nuodėmės mūsų nuplautos; sugriauti pragaro vartai. Aleliuja suskamba moterų šir-

dyse. Aleliuja. Skamba atbundančioje rytmečio gamtoje.

Aleliuja ir šiandieną aidi kalnų tyloje. Aleliuja skamba lygumose. Ir varta džiaugtis, nes Jėzaus prisikėlimas yra mūsų džiaugsmo pradžia ir skausmų galas. Po Kristaus prisikėlimo jojo sekėjams viskas pavirto džiaugsmu. Džiaugsmas jiems yra gyventi, džiaugsmas mirti, džiaugsmas ir keltis iš mirusiųjų.

Džiaugsmas gyventi

Taip, po Kristaus prisikėlimo mūsų ašaros, mūsų tremties dienos ir jūjų skausmai pavirto džiaugsmu, nes mes gyvename prisikėlimo viltimi. Šv. Povilas sako: "Kaip Kristus prisikėlė, taip ir mes, prisikėlę iš nuodėmių, turime vaikščioti nauju keliu." Gėrio, doros ir tikėjimo keliu eidami mes ir skausmuose pajusime džiaugsmą gyventi.

Subatai praėjus, Marija Magdalena, Marija Jokūbo motina ir Salomė nusipirko kvepalų eiti Jėzaus patepti. Labai anksti, pirmą savaitės dieną, jos atėjo pas kapą, saulei jau užtekėjus. Jos kalbėjosi tarp savęs: Kas mums atris akmenį nuo kapo angos? Bet pažvelgusios pamatė akmenį atristą; o buvo jis labai didelis. Įėjusios į kapą, jos pamatė jaunikaitį, sėdintį dešinėje pusėje, apvilkta baltu drabužiu, ir nusigando. Jis joms tarė: Nenusigąskite, jūs ieškote Jėzaus Nazareno, kuris buvo prikaltas ant kryžiaus; jis prisikėlė, jo nėra čia; štai vieta, kur jį buvo padėję. Bet eikite, pasakykite jo mokytiniams ir Petru, kad jis eina pirmas į Galilėją; tenai jį matysite, kaip jis yra jums sakęs.

Morkaus 16, 1-7

Dovydas sako: "Viešpatie, Tu viskuo aprūpini tuos, kurie vaikščioja nekaltybėje." Tiesa, ir teisieji patiria skausmą, bet juos sunaikina Kristaus kančia ir įprasmina Jo prisikėlimas. Taip atsitiko ir šv. Pranciškui, kuris galėjo sakyti: "Kiekvienas skausmas man yra džiaugsmas," o šv. Teresė klausė: "Kas atsitiko, Viešpatie, kad nemalonumuose aš nejaučiu skausmo?"

Toki gyvenimo džiaugsmą pajusime ir mes, jei su prisikėlusiu Kristumi prisikelsime iš nuodėmių.

Džiaugsmas mirti

Skaudžiausia šioje žemėje yra mirtis. Atsisveikinti su šiuo pasauliu ir būti užkastam duobėje — baisus dalykas. Tačiau Kristus, pergalėjęs mirtį, pakeltė ir josios sampratą. Mirtis po Jo prisikėlimo tapo maloni ir teikianti amžinojo gyvenimo viltį.

Ignacas Antijokietis rašė: "Su džiaugsmu žiūriu į tai, kad būsiu žvėrių sudraskytas. Teateina greičiau jį manęs plėšyti! Aš jų nesibijau, aš viską iškęsiu, kad tik galėčiau būti ir džiaugtis su Kristumi!"

Pirmieji krikščionys mirties dieną vadino **dies natalis**, gimimo diena, nes mirdami jie gimė dangiška-

jam gyvenimui. Šv. Pranciškus mirtį vadino sesele, o šv. Teresė sakė mirštanti, kad negalinti numirti. Kristus prisikėlimu mirties liūdesį pavertė džiaugsmu.

Džiaugsmas prisikelti

Lietuvė motina, kurios tris sūnus partizanus nužudė enkavedistai ir nepalaidotus laikė miestelio aikštėje, praeidama pro šalį nepravirko. Tai kas, kad priešas atėmė jų kūno gyvybę, bet jie kaip kankiniai džiaugiasi danguje. Tai kas, jei aš dabar negaliu jų pabučiuoti, bet prisikėlime juos susitiksiu, matysiu jų veidus ir juos bučiuosiu.

Kiek tokių motinų, tėvų, vyrų, žmonių ir vaikų ilgisi sutikti savo mylimuosius prisikėlime! Ir jie nebūsim apvilti, nes prisikėlęs Kristus tai užtikrino. Kaip Jis kėlėsi, taip ir mes kelsimės!

Aleliuja! Jau praėjo prakeikimo žiema, atėjo mėlės pavasaris! Pasibaigė klaiki vergija ir prasidėjo Dievo karalystė!

Aleliuja! Dabar mums malonus gyvenimas, mirtis — atlyginimas, o džiaugsmas — prisikėlimas!

Aleliuja, prisikėlusiam Kristui ir visam pasauliui! Aleliuja!

PIJAUS XII DARBO DIENA

Dr. J. VAIŠNORA, M.L.C.

Kiekvieną dieną būriai žmonių kopia į Vatikano rūmus pamatyti visų Tėvų, Bažnyčios Gaivą, Kristaus Vietininką žemėje. Žurnalistai prirašo apie popiežių tokių dalykų, kurie, arčiau reikalą pažįstantiems, atrodo keisti, nepaprasti. Todėl tenka skaityti spaudoje apie nepaprastą Pijaus XII populiarumą, familijariškumą, kaip minios lankytojų apipuolę jį taip suspaudžia, kad net sulaužo vyskupišką kryžių ant krūtinės, bebučiuodami ranką, numauna žiedą ir pan. O tuo tarpu, kas visa tai geriau pažįsta ir žino, gali paliudyti, kad Pijus XII, nors ir labai žmonių mylimas, išlaiko savo orumą, nustatytą tvarką ir nesileidžia į tai, kas su jo poaukščiu nesiderintų. Savo privačiame gyvenime taip pat yra labai paprastas, atsidejęs maldai ir darbu. Pasinaudodami „L'Osservatore Romano“ — Vatikano organo puslapiuose paduotomis žiniomis, paseksime Pijaus XII vieną darbo dieną.

RYTMETINĖ GIESMĖ

Ryte 6.15 suskamba laikrodžio žadintojas, esąs prie Jo Šventenybės lovos. Netrukus pasigirsta elektrinės skutimosi mašinėlės ūžesys. Tai signalas mažam

paukšteliai, kurį kažkas rado Vatikano soduose iškritusį iš lizdo, ir, žinodamas, kaip popiežius myli paukštelius, atnešė į jo kambarius. Paukštelis išaugo popiežiaus globoje ir tapo jo draugas. Nesiklausdamas leidimo, be jokių formalumų, atskrenda ir nutupia ant rankos, kuri laiko skustuvą. Supdamasis lyg ant šakos, gieda savo rytmetinę giesmelę, drąsiai šokinėdamas ant peties ir galvos. Tik kai skustuvas nutyla, nurimsta ir paukštelis. Vaizdas visai panašus į šv. Pranciškaus gyvenimą ir jo meilę plunksnuočiams.

Septintą valandą popiežius jau savo privatinėje koplytėlėje. Jam tenai įžengus, toji virsta Kristaus Bažnyčios centru. Šią valandą susitinka Kristaus Vietininkas su savo Viešpačiu, amžinuoju Kunigu. Čia, iš šio šaltinio, jis semsis jėgų visai dienai, kuri jo laukia. Popiežiaus mišiose yra tik patarnaujantis ir keli artimieji. Kai popiežius pradeda „Confiteor“, atrodo, kad jo pečius slegia visos žmonijos nuodemės, už kurias jis atsiprašo, maldauja atleidimo. Pakylėjimas: Pater Noster — Viešpaties malda, kurią popiežius kartoja visos žmonijos vardu.

Visa koplytėlės aplinka sudaro dangišką atmosferą.

Kovo 2 krikščioniškasis pasaulis tiesė maldos ir meilės tiltus į Romą, kur šv. Tėvas Pijus XII šventė 80 metų amžiaus sukaktį. Popiežius gimė Romoje 1876. III. 2, kunigu įšventintas 1899. IV. 2. Jo jaunus pečius greitai pradėjo slėgti atsakingos pareigos Vatikane: apaštališkasis nuncijus Bavarijai ir Vokietijai, 1929. XII. 16 išrinktas į Kardinolų Kolegiją, 1930. II. 7 paskirtas pop. Pijaus XI artimu pagelbininku - Vatikano valstybės sekretorium. Popiežiumi išrinktas 1939. III. 2, o vainikuotas 1939. III. 12.

Viešpatie, saugok mūsų Popiežių Pijų, ir laikyk jį mums sveiką dar ilgus ilgus metus!

ferą. Pro nepermatomo stiklo langus, kuriuose matosi Pijaus XII herbas — balandis su alyvos šakele snape — veržiasi rami, maloni šviesa. Altorius popiežiui gerai pažįstamas, nes jis atgabentas iš Valstybės Sekretoriaus koplyčios, kur kard. Pacelli ėjo tas aukštas pareigas prie Pijaus XI. Virš altoriaus baldakimas, kurį Vokietijos nuncijus Pacelli buvo užsakęs Šveicarijoje, vaizduoja šv. Petro bazilikos kupolą.

Prie šoninės sienos, tarp dviejų langų, yra Marijos su Kūdikiu statula. Marija žvelgia į altorių, prie kurio jos Sūnaus Vietininkas kartoja nekruviną Kristaus auką. Dešinėje altoriaus pusėje gražiam relikvijoriuje yra dalis šv. Pijaus X relikvijų. Tarp šių dviejų popiežių yra tamprus ryšys: Pijus X kėlė jauną Pacelli hierarchijos laipsniais Bažnyčios tarnybą, o Pijus XII iškėlė jį į altoriaus garbę.

Dešiniame koplyčios šone yra Val Gardenos (Tirlio) medžio drožinėtojų skaptuotos Kryžiaus Kelio stotys ir tarp jų didelio Marijos kulto apaštalo, taip pat Pijaus XII kanonizuoto, šv. Liudviko Grignon de Monfort relikvija.

Liturginiai drabužiai yra mylinčių rankų, daugiausia našlaičių prieglaudose, o vienas arnotas net Cottolengo namų nelaimingųjų ligonių, darbas.

Mišios baigiasi. Popiežius liekasi vienas padėkos maldoms. Jas baigęs, dar prieina prie Marijos statulos ir čia prašo jos užtarymo, pagalbos ir globos savo darbams, visai Bažnyčiai. Vienas aukštas dvasiškis, pats nepastebėtas, yra matęs Pijų XII besimeldžiantį prie Marijos statulos. Vėliau jis pasakojo: "Niekad neužmiršiu regėto vaizdo. Pijaus XII veidas tą momentą buvo toks, koks galėjo būti tik šv. Ignato Loyolos, kada jis sakė: "Kokia pilka žemė, kai žvelgi į dangų!"

Apie 8,20 val. Jo šventenybė pusryčiauja. Valgo labai mažai. Maistas jau negali būti paprastesnis: duona, pienas, vaisiai. Valgydamas visuomet yra vienas (G. Papini sako, kad tik vienas popiežius supranta, jog atliekant žmogišką veiksmą — medžiagos asimiliaciją, nėra ko visiems rodytis). Tik mažas paukštelis sudaro jam kompaniją, kad gautų šį tą iš popiežiaus rankų. Bet ir jo laisvės valanda baigiasi: turi eiti į narvelį, o popiežius į darbą. 9 val. prasideda audiencijos.

ZMONIŲ IR REIKALŲ JOROJE

Kiek audiencijos pareikalauja jėgų, atsakomybės, fizinės ir moralinės įtampos, žino tik vienas Dievas. Popiežiaus artimieji gali tik spėlioti.

Pirmiausia iš Valstybės Sekretariato ateina prosekretoriai. Su jais aptariama skubūs ir svarbūs klausimai. Tokiuose posėdžiuose, kurie tęsiasi paprastai 2

val., o kartais ir ilgiau, atsispindi visos Bažnyčios problemos ir klausimai, vieni džiugūs, kiti skaudūs, nemalonūs. Paskui iš eilės ateina įvairių Kongregacijų vadovai kardinolai su jų kompetencijai pavestais klausimais, gauti popiežiaus sprendimą ar patvirtinimą įvairių aktų, kurie reikalingi Bažnyčios valdymui. Dažnai šiuo laiku įterpiamos audiencijos valstybių galvų, ministrų, valdžios atstovų iš įvairių kraštų ir valstybių, diplomatinio korpuso narių. Paskui iš eilės seka vyskupai, apaštališkieji misijų vikarai, vienuolių generolai ir žymesnieji pasauliečiai. Jie visi priimami taip vad. privatinėse audiencijose. Tik po jų seka specialios ir viešosios (bendrosios) audiencijos visiems, kurie nori popiežių pamatyti, išgirsti, pasveikinti.

===== Pijus XII

J A U N I M U I

Atstatyti visuomenės gyvenimo krikščioniškuosius pagrindus, sugrąžinti Evangelijai prideramą pagarbą ir vertę, atnaujinti šeimas, sugrąžinant jos sakramentinę aureolę ir didingumą, įkvėpti vedusiems pareigingumą ir sąžinės jautrumą, visuose bendruomenės sluoksniuose sustiprinti pagarbą autoritetui, tvarkai ir socialiniam draugiškumui, gerbti asmens teises ir pareigas — štai jūsų rytojūs!

J A U N A V E D Ž I A M S

Kasdien tūkstančiai porų artėja prie altoriaus, kurios prieš tai niekados negalvojo ir nesvarstė šeimyninio pašaukimo pareigų, nesirijo suprasti to didžio atsakingumo, kurį joms atneš jaunosios kartos auklėjimas ir parengimas gyvenimui.

Gyventi krikščioniškai moterystėje reiškia atlikti ištikimai pareigas, kurios tenka kiekvienam krikščioniui, Bažnyčios nariui ir asmeniui, pašauktam į šeimyninį gyvenimą.

Ir taip kasdien, išskiriant tas dienas, kada yra kokios nors išskilmės Vatikano bazilikoje ar Sikstinėje koplyčioje, kur turi dalyvauti pats popiežius. Bet net ir tada, išskilmėms pasibaigus apie 12 val., dar seka audiencijos ligi 14 val., o kartais ir ilgiau.

Tik dabar popiežius išvargęs, pailsęs gali eiti į savo privatus kambarius. Asmeninis popiežiaus gydytojas nekartą yra siūles popiežiui bent vieną dieną savaitėje nedaryti priėmimų, bet visada išgirsdavo Pijaus XII atsakymą: "Taigi sekančią dieną bus dar daugiau darbo", arba: "Tie, kurie tik šiandien gali ateiti, jie taip pat turi teisę pamatyti popiežių". Niekas net iš tolo negali įsivaizduoti, kiek šis nepertraukiamas kasdieninis ritmas pareikalauja iš popiežiaus fizinių ir dvasinių jėgų.

Kai popiežius išvyksta į Castel Gandolfo vasaros rezidenciją (karo metu ten nebūdavo), darbo ritmas nesikeičia. Kasdieninė programa yra ta pati, kaip Vatikane. Nors paprastosios Vatikano aukštų pareigūnų audiencijos yra nutraukiamos, bet užtat tuo metu pagausėja maldininkų ir turistų minios, kurios nesiliaujanti banga plaukia į Castel Gandolfo. O Pijus XII nemoka pasakyti "ne". Kartais reikia vasaroti pertraukti ir atvykti į Vatikaną kokiai nors svarbiai audiencijai, kada žmonės negali nuvykti į Castel Gandolfo.

Kai Pijus XII dėl ligos negalėjo priimti lankytojų, kai tik pakilo iš lovos, kasdien du kartu (12 ir 18 val.) pasirodydavo savo darbo kambario lange palaiminti šv. Petro aikštėje susirinkusią minią, kuri džiaugsmingai sveikindavo popiežiaus pasirodymą. Aikštėje įvestų garsiakalbių pagalba jie girdėdavo jo laiminimo žodžius. Kai kada maldininkai net perdaug išnaudodavo popiežiaus gerumą. Marijos metų užbaigos dieną, kai Romon suplaukė iš visų kraštų mirios žmonių, pačiame vidurnaktyje šv. Petro aikštėn susirinko keli

NERIMA NARUTĖ

B E T A V Ė S

*Džiaugsmu krykštēm anuomet be saiko,
sukos dienos ratu,
tu jaunyste, aš amžiumi vaiko
laimę jutom kartu.*

*Tik audra įsisukus išplėšė
baltažiedes gėles,
ir jau metų eiles nesimatēm,
išsiskyrėme mes.*

*Liko skausmo ir ašarų jūra,
bet kentėjau rami,
tik jutau kažkas širdį sukaustė
geležies grandimi.*

*Ir, kai didmiesčio gatvių šviesoje
pasiklystu dažnai,
vėl aguonų žiedais suliepsnoji
vėliai upėm patvinsta linai.*

šimtai automobilių, kurie savo sirenomis sukėlė toki triukšmą, kad popiežius buvo priverstas pasirodyti, palinkėti jiems labos nakties ir palaiminti. Tie patenkinti išsiskirstė, o popiežius vėl sėdo prie savo darbo.

VATIKANO SODE

Po audiencijų popiežius yra taip pavargęs, kad prie pietų stalo nepajėgia ištarti žodžio. Pagaliau nėra nė kam, nes be paukštelio nieko kito nėra šalia popiežiaus. Kai drąsus popiežiaus įnamis nutupia ant jo peties, Pijus XII paima mažą padarėlį ant delno, nusišypso, o tas smalsiai dairosi į lėkštę, tikėdamas tenai rasti ką nors pagal savo skonį.

Po pietų popiežius pusvalandį laiko skiria atėjusiai korespondencijai peržvelgti, paskui 20 minučių pailsi. Kai gražus oras, punktualiai išeina į Vatikano sodus pasivaikščioti, bet ir čia nešasi punda popierių, raštų, o dažniausia tuo metu rengia kurią nors kalbą ir darosi užrašus, pasižymėjimus. Grįžęs į savo darbo kambarį, sėda prie stalo, apkrauto raštais ir knygomis. Šį darbą pertraukia tik malda. Tai yra laikas, kuris tik jam vienam priklauso, nes 20 val. ateina du Vatikano valdininkai su specialiais pranešimais. Dar vėliau vakariene, labai paprasta. Popiežius dabar visiškai vienas, nes ir mažasis giesmininkas jau seniai miega savo narvelyje. Jei rytinėje spaudoje (kurią tik trumpai galėjo peržvelgti) buvo radęs pranešimą apie kokią nors svarbesnę kalbą per radiją, dabar jos atyžiai išklauso.

Ateina 21,30 val., kada popiežius eina į koplyčią ir su artimaisiais sukalba rožinio dalį. Paskui atsišveikina su visais ir vėl imasi darbo. Nuo 23 val. iki vidurnakčio vėl koplyčioje kalba breviorių ir kitas maldas. Čia išdėsto savo Mokytojui įvairiausius reikalus, prašo šviesos ir pagalbos. Vidurnaktyje sėda vėl prie darbo ligi 2 val. ryto.

Romėnai pažįsta Vatikano rūmų trečiojo aukšto vieną langą, kuriame net ir po vidurnakčio matosi šviesa, tarsi spindinti Ganytojo akis, budinti prie jam pavestos avidės. Nors Pijus XII jau turi 80 metų, bet jis neturi laiko nei sirgti, nei pailsėti. Jo gyvenimas daugiau jam nepriklauso, nes jis seka savo Mokytoju, kuris kalbėjo: "Aš atėjau ne tam, kad man tarnautų, bet kad aš tarnaučiau".

kalba

STUDENTAMS

Tas, kuris universitetą supranta kaip mokytojų ir studentų bendruomenę, atsidėjusią dvasios darbui, negali paneigti, kad universiteto misija yra tapti centru, spinduliuojančiu intelektualiniu gyvenimu tautinės bendruomenės labui, bręstančiam sveikos laisvės atmosferoje, kuri yra būtina kiekvienai kultūrai.

KENČIANTIEMS

Kai bažnyčios yra uždarytos, kai Nukryžiuotojo paveikslai metami iš mokyklų, šeima lieka Dievo skirta ir nenugalima krikščioniškojo gyvenimo tvirtovė. Mes dėkojame Dievui, kad šeimos šią savo misiją vykdo, nebudamos didžiausių aukų ir kovos. Būriai jaunų vyrų ir moterų pasilieka prie Išganytojo sosto net ten, kur išpažinti Kristų reiškia kančią ir persekiojimus. Toks išpažinimas primena pačias garbingas Bažnyčios kovų dienas.

BERŽAS

DANUTĖ ALEKSANDRAVIČIŪTĖ

TARP rugių laukų ir pievų, prie pat kryžkelės, augo senas beržas. Niekas nebeatminė, kada ir kas jį sodino. Storas jo kamienas, plačios šakos, nusidriekusi jos beveik iki kello. O aukštas buvo jis — blizganti viršūnė stiebėsi toli į debesis.

Beržas daug jau pavasarių buvo matęs; daug jis žinojo. Visi apylinkės gyventojai pro jį praeidavo. Pažinojo jis juos visus, žinojo visus jų džiaugsmus, rūpesčius ir vargus. Savo švelniu šlamėjimu lydėjo jis juos į krikštynas, klausydavo jų linksmo dainavimo ir kryžstavimo, grįžtant iš vakaruškų. Siūbuodavo jo ilgos šakos, kai pro šalį pravažiudavo baltai, kaip ir jis, išsipuošusi nuotaka. Giliame liūdesy stovėdavo, kai lydėdavo juodą karstą...

Beržas daug žinojo.

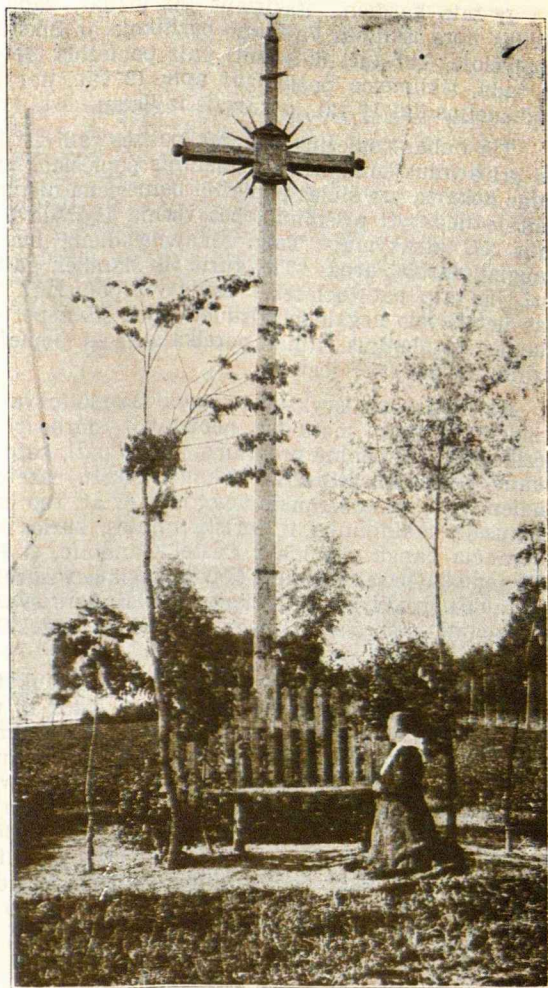
Žmonės pažvelgdavo į jį, pro šalį praeidami, kartais ir stabtelėdavo valandėlei pailsėti jo tankių šakų pavėsy. Jei kartais kas nors, pravažiudamas, sudroždavo botagu per nusvirusias šakas, tuoj apimdavo tą žmogų keistas jausmas, lyg jo sąžinė priekaištautų.

— Tas beržas jaučia, kaip žmogus, — sakydavo.

Beržas buvo kelrodis ir draugas kai kam. Jis jau labai senas buvo, bet dar ilgai ilgai stovės.

Tačiau ši pavasarį beržas neišsprogo. Jau ir balandis įpusėjo, o beržo šakos nuogos tebesiūbuoja vėjuje. Nustebo visi, prietaringesnieji net ir nelaimės pranašavo. Vis dar pro šalį praeidavo, vis dar tikėjosi, kad beržas senas ir dėl to sulėtėjo. Vis gal dar sužaliuos.

Nužydėjo obelys soduose, rugių laukai nužvilgėjo auksu, bobų vasara nuklegėjo pietuosna su gervių pulkais, o beržas vis tebesupo pajudavusias šakas. Nė vieno lapelio... Ir kitą pavasarį tas pat. Nežinojo, ką

daryti kaimynai. Reikėtų nukirsti ir naują jo vieton pasodinti. Bet niekas nepasisiūlė, niekas nesiryzo to darbo imtis. Taip ir stovėjo beržas iki pat vasaros.

Tada atostogoms grįžo vieno ūkininko sūnus studentas. Seniai jis jau buvo namie bebuvęs — kažkur užsieny studijavo. Vieną vakarą ilgai stovėjo jis po negyvo beržo šakomis. Prisiminimai vijo vienas kitą — į šitas pačias šakas isikibęs kadaise mėgdavo suptis, šitoj surambėjusioj žievėj dar tebebuvo žymės kadaise išdrožinėtų žodžių. Tada jis nebaigė drožinėti, nes staiga pagailo beržo — juk jis jaučia. O dabar beržas jau negyvas.

Ir kaip nustebo vieną dieną kaimynai, pamatę jauną vyrą besisukinėjantį aplink beržą.

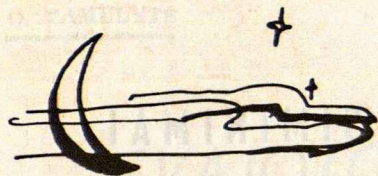
— Kirsti žada, — pamanė. — Kas gi kitas tokiu dalyku pačioj šienapiūtėj užsiimtų. Et, neturi ką veikti.

Bėgo dienos. Anas jaunuolis vis dar tebetriūsė aplink beržą. Nukirto jisai beržo viršūnę, nugenėjo šakas ir patį liemenį iki pat žemės lygiai nutašė. Tada pridėjo skersinį, išpuošė visą spinduliais ir iš medžio išdrožtom tulpėm.

Ir štai, vasaros gale, kryžkelėje stovėjo kryžius, beržo vietoje. Gražus, aptvertas balta tvorele, apvyniotas storu ažuolo lapų vainiku, iš kurio kyščiojo dideli jurginų žiedai. Pašventino jį klebonas aną sekmadienio popietę, pamokslą gražų pasakė. Ir švytėjo pasididžiavimu ir džiaugsmu ūkininkų veidai.

Dabar žmogus, per šitą kaimą keliaudamas, pagarbiai nukelia kepurę ir sumurma Pagarbintą prieš kryžių. O dienos darbams pasibaigus, ne vienas ateina parymoti ant tvorėlės, papasakoti apie savo vargus ir rūpesčius, padėkoti už malones ant kryžiaus prikalta Kristui.

Beržą visi jau seniai užmiršo.

Tegul svajonė nyksta užmaršty

L A I Š K A S

KAM pravėriau knygą sudulkėjusią?
Jos pageltę lapai — mano dienos.
Kažkada raškydavau sparnus purienų
Ir lydėjau jų skrajone vėjuose.

Jau jų nėra.
Jau mano ilgesio dienų nėra.

Tarp trapių, kaip džiaugsmas, lapų—Tavo žodžiai.
Tarp visų pageltusių dienų—viena.
Kam pravėriau knygą sudulkėjusią?
Tu negriši niekad, patylom išėjusi.

O tada maniau—Tu amžina,
Svajone mano.

Tavo žodžiai sulankstyti ir pageltę.
Nepraskleisiu. Tegu ilsisi ir skęsta praeities sap-
Kaip pūkai purienų žalumose pievų [nan.
Gal paskęs ir paskutinis Tavo žodis man —
“Sudievu”.

L A I K R O D I S

Sustok.
Palauk minutę vieną. Ar sekundę.
Juk tau lengviau sustoti negu suktis.
O man svarbu—mane akimirka sugundė
Ir noriu luktėti.
Sustok.

Numirus meilė tavo užsuktoį širdy:
Tu neklausai ir negirdi.

Ir gal gerai.
Gerai, kad tu atgal nesisuki.
Tegul svajonė nyksta užmaršty,
Tik saldu liūdesį sieloj palikusi.

Girdžiu kažkur toli, toli
Viliojančią sirenų dainą.

Dainuok, svajone, dainuok.

O laikas eina, eina, eina...

S N A I G Ė

RYMAU ramiai prie lango žibančio.
Valandos eina—nesibaigia.
Laukiu Tavęs. Myliu Tave.

Atskrido snaigė
Vieniša.

Laukėm abu—snaigė ir aš.
Ateisi Tu,
Medum pagirdysi svajas.

Tyliai, slaptai
Baltu taku
Atslinko skraistė juodo vakaro.

Nebeateisi. Pamiršai.

Langu nubiro ašara.

V I E N U M A

PAVIRŠIUM ežero siūbuoja rūkas,
Tartum sustojęs čia, gelmių prašytas,
Drėgme ir amžių pasakom dalintis.

Greit rytas jau padvelks, ir jį nuneš.
Ir liksim ežeras, ir aš,
Ir mano mintys.

N U O D Ė M Ė

TESIAUČIA šiandien vėtros, sūkuriai —
Man jau gana grožėtis obelies šakom!
Teplėšo audros garbanas baltas, kaip
nuometą,
Ir teneša žiedų mano ištroškusian glėbin.
Aš noriu pasinert svaigiam kvape medaus.
Ir rankomis spalvas žarstyt
Ir jausti pūkuose aistros suglamžytų
Svajų dienas.

Lange nebėr obels. Naktis
Stiklan įkibus žvilgančiom akim juodom.
Atplaukia kambarin vėsi ir vieniša
Dejonė vėjo.
Žinau—tai Viešpatis duris pravėrė
Ir patylom
Išėjo.

TĖVIŠKĖS PRISIMINIMAI

(Fragmentas)

E. RATAISKIENĖ-MARKEVIČIŪTĖ

PRAVERIU gryčios langą: žiedais apsipylusios baltutėlaitės obelys rožiniu vainiku gaubia visą šiaudinio stogo kampą, skverbiasi vidun atsimušdamos į lango stiklus, kurie dar neseniai Velykoms išprausti blizga lyg krikštolas, o po jais sode sprogsta vešlūs diemedžio krūmai, leidžia lapus stambūs jurginų kerai. Palangėje, senos vyšnios atsišliejęs, šviesiomis mėnesienos naktimis nesumerkdamas akių, ilsis baltas klevo suolas. Kiek jo matyta ir saldžių meilės žodžių priklausyta, kiek atminimų senų ir šviesių senelių čia porinta!..

Lekiu mintyse pasitikti grįžtančių tėviškėn paukščių, sukuriais besidraikančio pavasarinio vėjo ir pasidžiaugti perlo rasa, sustingusia baltame narcizo žiede.

Užslinkus tyliam vakarui ir prigesus paskučiausiam saušės spinduliui, giliai atsidūsta arimais išversta žemė, kvėpuodama drungnais garais; o tas tvaikas svaiginantis ir saldus, lyg vieno iš Trijų Karalių kadaise atneštas smilkalas Betliejun.

Iš lėto, nedrąsiai, prasikala pirmosios žvaigždės, ir, žiūrėk, beregint visas dangus plevena. Iš už horizonto, kur buvęs, kur nebuvo, išnyra mėnuo sidabro apsiaustu, apšviesdamas mano sodybos stogą, mieguistas obelis ir kieme pasikorusią šulinio svirtį. Pakalnėje ežerėliu ima rinktis laumės žlugto skalbti ir jų dukros daugianyčių margaraščių rietimų mėnesienoje pravėdinti... Rodos, girdžiu kylančias ežero bangas taškantis neramiai krantan, skalbėjoms drumsčiant jo melsvą ramybę.

Mėnuo iš lėto keliauja, persirita per ežerą ir užkliūva už gale lauko augalotų beržų. Lieknos nusvirusios šakos su besikalančiais minkštučiais lapais pabyra sidabrinėje mėnesio šviesoje. Kur-ne-kur šakose koks lunatikas žvirblis suspurda ar išsigandusi suklykia pelėda. Beržai mieguisti nudrikusiomis šakomis sušlama, sujuda, kai lengvas nuo ežero atskridęs vėjelis taikstos nutūpti, ieškodamas nakvynės. Ir vėl žvaigždžių liūliuojami suminga, kol prisisapnuoja kaimo vyrai nešini gražtais beržų sulai varvinti... Sudejuoja, susiūbuoja visu kamieniu baltmarškiniai svyrūnėliai, o šelmis mėnuo išsišiepia ir vėl tolyn sau keliauja. Aukšti kepurėti klevai bando pastoti kelią dangaus keleiviui, bet mėnuo, apsukęs juos ir lengvu debesėliu prisidengęs, išnyra anapus vasarojaus laukų. Kelias, lyg šviesi juosta mergautinė, nusidriekia per miegančius želmenų laukus ir toluoj lūžęs nubaltuoja šilo link.

Rankas plačiai išskėtęs, glėbdamas laukus ir šviesią naktį, neša sargybą senas pakrypęs ažuolo kryžius. Žvilgančioje mėnesienoje po stogeliu sėdi kalavijų perverta širdimi Sopulingoji Dievo Motina, pašaliais dievobaimingi klūpo angelai ir šventieji nuo ledo ir vėjo aptrupėjusiais veidais. Kiek ašarų ir atodūsių prisiklausė kryžiaus šventieji! Kiek sveikamarijų nuvingiavo pavargusiais ir stingstančiais pirštais varstant motinoms rožančių už rekrūtais išvartytus vyrus, už Sibirian ištremtus nekaltus sūnus...

Pasigaili ir mėnuo ilgų metų skausmingos litanijos, septyniais kalavijais iširėžusios Sopulingosios Kryžiaus Motinos medinė širdin. Tylius ir susimąstęs palieka kryžių ir nusiiria miegančio šilo link.

Baigiasi naktis, ir paukščiai ima nerimauti medžiuose. Dar sykį išnyra mėnuo, bet jau pabylškęs ir mieguistas. Grįžtu sodan po gryčios langų — čia bunda rytui obelys ir vyšnios, prausiasi rasoje diemedžiai. O aš, lyg vagis bijodamas ką sutikti, slenku tyliai pro sodybos kerčią ir dingstu laukų žalume. Deja, mano gellančiai širdžiai! Ne jai siausti sykiu su pavasario burtais, ne jai džiaugtis padangėj skardenančiais vieversiais.

SVAJOTOJO MALDA

TU ŽINAI, Viešpatie, aš noriu tik Tau priklausyti, tik Tavo vardą kartoti mintimis ir žodžiais ir Tėvynės netekimo ilgesį persunkti Tavo meilės spinduliais. Tu žinai taip pat, kad nevisuomet aš pajėgiu nuslopinti žemės šauksmą, aš, iš jos sutvertas Tavo kūrinys. Tu atleisk man, atleisk suklupusiam prie Tavo kryžiaus, kai polsio valandos vilioja pas save. Aš paklūposiu, iki nuvargęs kojų sąnariai ir mintys nebelakstys kregždės greitumu po masinančias platybes. Ir mano vakarinė malda tenerūstina Tavęs, Tėve, nors ji nešiojama minčių viesulais ir laimės sparnų supama. Aš žinau, Tu supranti mane, bet aš noriu kalbėti Tau, kaip broliui ar draugui, kalbėti savo paties lūpų žodžiais, kad Tu justum mane tokį savo tvarinį, koks jis. Tavo valia, čia kvėpuoja.

Aš Tavo, aš Tavo, Tėve, ir noriu būti Tavo amžinai. Bet, jei atimtum iš manęs dabar tą mažutę kibirkštelę, sušvitusią nežemiškom spalvoms, nežinau, ar mano malda būtų tvirtesnė kančioje negu šioji, pilna balto džiaugsmo. Aš turiu kalbėti, turiu išsakyti tai, nes kitaip netilps krūtinėje ir draskys ją.

*

Keliuosi ir rašau.

Nuvargo kūnas nuo klūpėjimo ir sustingo sąnariai, bet jausmas, nė kiek nesumažėjęs jausmas, nešioja nesuvaržomas.

*

Šiandien dainuoja mano žingsniai ir sienose gražiausi muzikos garsai. Aš vėl sutikau ją. Ne, tai nieko nepasako, "sutikau" — aš pilnas jos, kaip pavasaris pilnas saulės, kaip žemė pilna laukiančios žalumos.

Šiandieniniam koncerte ji buvo tokia puiki, tokia tobula Tavo kūrybos pasėka, Viešpatie! Muzika iš po jos lengvų pirštų visais Tavo sutvertų jausmų tonais plaukė, neliudama klavišų. Koks grožis, kokia harmonija judėsiuose!

Meluočiau, nepasakydamas. Aš myliu... Mylėjau jau pirmą akimirką anos vėjuotos popietės, margam savųjų klegesų sutikęs jos trumpą žvilgsnį. Aš nežinau, kas pririšo mane prie jo, to žvilgsnio. Jis nebuvo nei koketiškas, nei iššaukiantis, jis nebuvo lengvas, viliojantis, gal jis nebuvo net skirtas man. Taip sau, netyčia užkliuvo manasis už anų akių. Tuomet nežinojau, kas jose slepiasi, tose begalinių gelmių akyse. Jaunų rugiagėlių mėlyje žydėjo vandenys neišma-

tuojamų gelmių. Negalėčiau pasakyti, ar seniai prasidėjo jos metai — ji man padvelkė mano likusios sesers artuma, mano motinos ilgesiu, ji mane nutvieskė nesvajotu mylimosios pasiilgimu. Tai buvo aną vėjuotą popietę.

Šiandien aš plojau jai, kaip niekuomet niekas neplojo. Plojau jos genijui ir sau, sau pačiam, kad tas genijus palietė mane, įieškojusį ir alkusį tuštumose. Aš plojau Dievo sukurtai dovanai joje ir jaučiausi toks mažutis, bet laimingas, užmiršęs ir titulus, ir filosofijas, ir atverstus puslapius, likusius ant mano stalo. Niekio gražesnio nesu matęs iki šiol.

Po programos stovėjau netoli įėjimo. Ramus, laukiantis ir laimingas. Ji praėjo su būreliu, daugelio sveikinama. Stovėjau ir buvau laimingas, kaip niekad. Jos akių muzika pro minią pasiekė mane. Žinau, tai buvo skirta tik man, žinau tai. Jos akių muzika atliūliavo, sustojo ir pasiliko ant manęs. Ilgai amžius truko. O manyje — dainuojantis pavasaris ir pirmieji melsvi žiedai. Toks platus, nematytas jausmas.

*

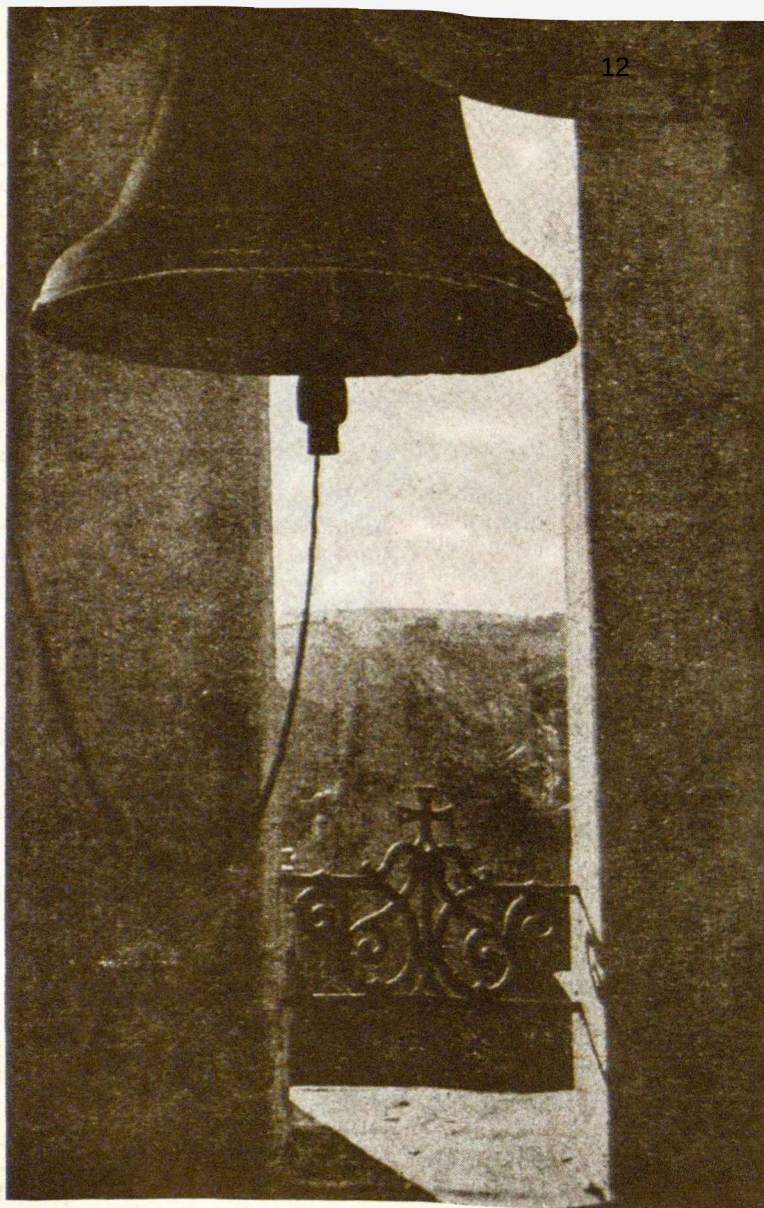
Ar bausi mane už tai, Tėve? Ar bausi, kad radau anam žvilgsnyje savo amžiną ilgesį belaukiantį, kad palikau ant jo savas akis?

Ne, aš neįieškosiu artumo, tik palik man jos žvilgsnį, tą plaukiančią muziką, kuri užpildo eilutes ant mano stalo ir užverčia, vieną po kito, lapus.

Aš Tavo, Tėve. Nepalik, nepaliki manęs.

Piešiniai dail. Ados Korsakaitės

Nuotr. V. Maželio

MES IR JIE

ALFA SUŠINSKAS

Kas esame tie mes ir kas yra tie jie? Tie mes esame kurios nors vienos ideologijos ir vienos organizacijos žmonės, o tie jie yra visi tie, kurie turi kitokią, skirtingą ideologiją, negu mes, kurie priklauso kitokioms organizacijoms ir savo širdimi bei protu nepriklausomums.

Nors mes skiriamės nuo jų savo siekais, tikslais ir organizacine santvarka, tačiau tarp mūsų ir jų turi stovėti dvasinis tiltas, kuriuo nesistumdami galėtume keliauti kiekvienas savo keliu: tas būtina-sis tiltas yra sugyvenimo dvasia.

Idealizmas ir tvirtas savųjų idėjų laikymasis yra labai puošni dvasinė žmogaus vertybė. Tačiau jei idealistas mano, kad kitokių idėjų žmonės yra mažiau verti ir men-

kesni už jį tik todėl, kad jų siekiai bei idealai yra kitokie, tai jis jau patampa idėjiniu farizėju bei fanatiku. Šitoks žmogus kaip reikiant nesupranta savo idealų, ir šitokiu idėjiniu farizėizmu jis pažemina bei išniekina juos.

Idėjiniai fanatikai bei farizėjai neretai užkuria tokias rietenas ir kovas, kad iš jų kilniųjų idealų nebelieka nė pėdsako...

Idėjinės tarpusavio rietenos bei pjautybės rodo idėjinį lėkštumą, siaurumą ir nesubrendimą. Skirtingų pažiūrų žmonės tarp savęs nesugyvena tik tokie, kurie yra savanaudžiai, neišsiauklėję ir dvasiniai trumparegiai.

Pačios idėjos, ir skirtingos būdamos, nesirieja tarp savęs: tik žmonės pjaunasi ir rieja. Ne idėjos

padaro žmones agresyvius, bet žmonės padaro idėjas agresyvias; ir dažniausiai ne idealai sukompromituoja žmones, bet žmonės sukompromituoja idealus.

Gražus ir darnus, turinčiųjų skirtingas pažiūras, tarpusavio sugyvenimas nereiškia savųjų pažiūrų atsisakymo ar jų paniekimo: toks sugyvenimas parodo gilų idėjinį subrendimą ir kilnų charakterį.

Neretai pasitaiko, kad vienkiių pažiūrų žmogus siekia paniekinėti ir už save žemesnį laikyti kitokių pažiūrų žmogų. Šitoks elgesys pirmiausia paniekina patį niekintoją.

Idėjų aiškumas, didingumas, logiškumas, teisingumas bei kilnumas ir paties idealisto garbingumas daugiausia paveikia kitokių pažiūrų žmogų: jį sudomina arba net ir patraukia.

Dažnai skaudžiai klystama pamirštant, kad kiekvienam žmogui savi idealai bei savos idėjos yra didžiai brangūs dalykai: jie yra jo asmenybės dalis. Paniekinant jo idealus ir idėjas, jis pats jaučiasi tuo paniekinamas ir pažeminamas.

Nors žmonių idėjos bei idealai ir skirtingi būna, tačiau žmonės savo žmogiškąją prigimtį yra vieni, ir juos labai daug bendrų dalykų vienija bei jungia. Skirtingoms idėjoms darnią vietą gyvenime duoda tik kultūringi žmonės. Idėjinių skirtumų buvo, yra ir bus. Tai yra visai normalus reiškinys. Kai žmogus parodo gražų sugyvenimą idėjiniuose skirtumuose, tada jo žmoniškumas sušvinta labai patrauklia šviesa. Nekultūringos idėjinės rietenos paprastai niekam iš savo dalyvių nesuteikia garbės: visi idėjiniai peštukai apipešiotomis plunksnomis iš jų išeina...

Jei idėjinio sugyvenimo reikala konkrečiai liesime save, lietuvius, pamatysime gana liūdną vaizdą. Mūsų skirtingas idėjinis gyvenimas spaudoje ir šiaip įvairiose kitose srityse neretai pasireiškia tokia nekultūringa forma, jog bjauriau nė nereikia...

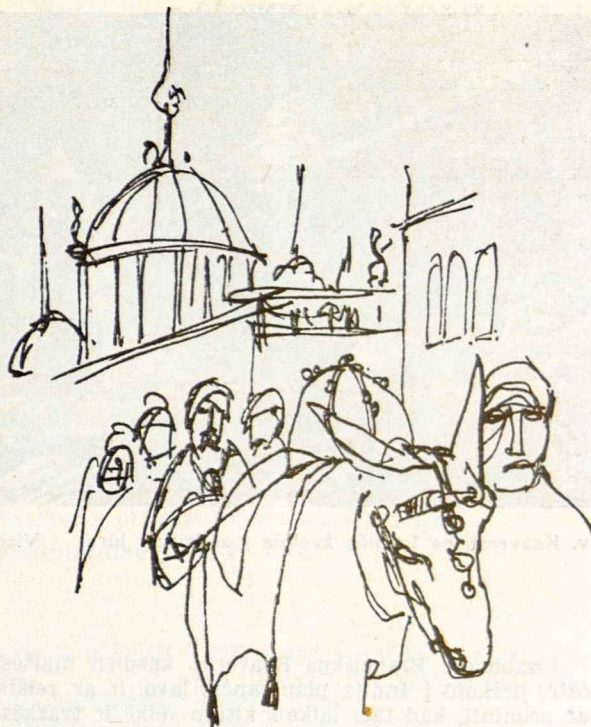
Juo kilnesnės ir didingesnės idėjos, juo kilniau ir žmoniškiau turėtų jas gyvenime reprezentuoti jų atstovai ir juo garbingesni jie turėtų būti su kitokių pažiūrų žmonėmis.

Nors ir yra skirtingų idėjų bei idealų, tačiau žmonės turėtų sugėbėti būti vieni kitiems draugiški ir turėtų stengtis surasti bendrą kalbą, atstovaudami kad ir skirtingiausias idėjas.

Argi ne visi žmonės yra to paties Dangiškojo Tėvo vaikai, nors ir skirtingais vardais besivadina? Argi mes, lietuviai, ne to paties tikslo siekiame: Lietuvos laisvės ir kultūringo, laisvo gyvenimo?..

DIDVYRIAI, ŠALYS IR NUOTYKIAI

PAULIUS JATULIS

Kupranugariai, drambliai ir panteros procesijoje

Aušo gražus 1515 m. pavasario rytas. Romos miesto gyventojai jau stoviniavo gatvėse, skerėčiuodamiesi kalbėjosi su kaimynais ir klausinėjo vienas kitą, kuriomis gatvėmis žygiuos nuostabioji procesija, kurios visas miestas laukė. Saulutei pakopus aukščiau, visi metė darbus ir užkimšo gatves, aikštes ir tiltus, šūkaudami ir nosinėmis mojuodami sekė nuostabią procesiją, kuri driekėsi karališkuoju keliu per Angelo tiltą ir traukė Vatikano link. Ir kokia reta, marga ir nematyta toji procesija!

Procesijos priešakyje brangiais kilimais apdengti svyruoja mulai, kupranugariai, drambliai su narvuose urzgiančiomis panteromis, ten toliau ilga virtinė dailiausių žirgų, kurie nuo karčių ligi kanopų papuošti žerinėčiais perlais ir kitokiomis brangenybėmis.

Paskui keistą šią eiseną rimtu žingsniu pluošė būrys prabangiai apsirengusių didikų, o jų tarpe, išdidžiai žvalgydamasis ir kojas įnėręs į aukso kilpas, jojo Portugalijos karaliaus pasiuntinys. Jis šiandieną rimtas ir išdidus: savo suvereno vardu įteiks šventajam Tėvui šiuos turtus ir brangenynes, atvežtas iš naujai užkariautos Indijos karalystės, ir tai bus ženklas, kad karališkasis Lisabonos dvaras myli ir gerbia krikščionių Valdovą.

Sugužėjo šios brangenybės ir turtai į erdvius Vatikano rūmus, karaliaus pasiuntinys ir didikai nusilenkė žemai šventajam Tėvui, užė čiauskėjo Roma, patenkinusi smalsumą ir mačiusi retąją eiseną.

Ir dar ilgai ilgai kalbėjo romėnai apie Portugalijos karaliaus dovanas, prisimindavo nuostabiąją procesiją su mulais, kupranugariais ir panteromis. Ne vienas svajojo patsai važiuoti į paslaptinę Indiją, padėti nešti to krašto gyventojams Evangelijos žiburėlį, o gal tik pamatyti naujų kraštų, patirti įdomių nuotykių ir parsivežti odiniuose maišuose rytietiškų perlų ir brangenbių...

Taip besidairant į Rytus, bejieškant naujų žemių, niekas lyg ir nepastebėjo, kad Vakaruose Martynas Liuteris, palikęs vienuolyno sienas, kabinėjo ant bažnyčios durų savo tezes ir šaukė kunigaikščius ir di-

dikus naujai revoliucijai. Į Vatikano rūmus kasdien ateidavo vis liūdnesnės žinios, kad Vokietijos, Švedijos ir kitų kraštų katalikai šliejasi prie naujojo tikėjimo, kurį taip drąsiai ir iškalbingai skelbė Liuteris.

Krikščioniškojo vieningumo uola pleišėjo ir trupėjo Vakaruose, o į Rytus traukė didvyriai laimėti Bažnyčiai naujų plotų.

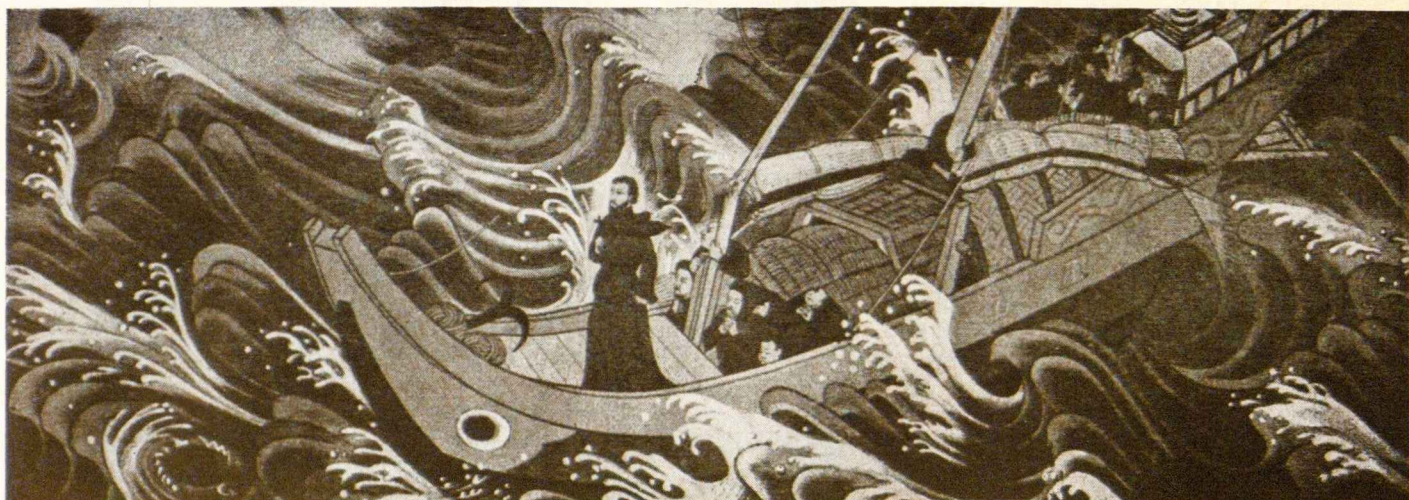
Vasko da Gamos laivynas, papuoštas raudonais kryžiais

Nuo to laiko, kai narsaus jūrininko ir naujų žemių jieskotojo Vasko da Gamos laivynas, pasipuošęs raudonais kryžiais, pasiekė Indijos krantus, kiekviena pėda, kurią portugalų jūrininkai užėmė, buvo dalis naujos katalikiškos šalies, mat, kartu su kareiviu žygiavo ir kunigas, pasiryžęs nugalėtuosius pakrikštyti ir statyti krikščioniškas šventoves.

Praslinkus kokiai 30 metų nuo anos nuostabios procesijos Romoje, Portugalijos karalius Jonas III parašė popiežiui laišką ir prašė pasiųsti į Indiją misionierių iš naujai isikūrusios Jėzaus Draugijos, kurios nariai vadinosi jėzuitais. Karalius apie jų veiklą ir gudrumą jau buvo daug girdėjęs: reikia gi leisti jiems pasirodyti naujose šalyse, kur jau darbavosi dominikonai, pranciškonai ir būrys kunigų pasauliečių. Jėzuitų uolumas ir aukos dvasia gal daugiau ten vaisių atneš ir sustiprins krikščionybės grūdėlį.

Jėzuitų ordino įkūrėjas Ignacas Loyola į Indiją vykti paskyrė uolų tėvą Bobadilą, tačiau liga neleido jam pasiekti Indijos ir įrašyti tos šalies istorijoje savo vardo. Toji laimė ir garbė atiteko kitam ordino nariui Pranciškui Ksaverui, tuo metu gyvenusiam Romoje.

Paskutinę naktį prieš kelionę Pranciškus Ksaveras praleido besiruošdamas: atsidėjęs tvarkė ir lopė apiplėšusius savo drabužius, krepšin įsidėjo poterių knygą breviorių, truputėlį paviržio, gi ryto saulutei tekant, lydimas portugalų pasiuntinio, sausumos keliu iš Romos iškeliavo į Lisaboną, kur turėjo susirasti laivą ir išplaukti į Indiją.

Šv. Ksaveras be baimės žvelgia į audringą jūrą. Vieno japonų dailininko piešinys

Lisabonoje Pranciškus Ksaveras kasdien maišėsi uoste, jieškojo į Indiją plaukiančio laivo, ir ar reikia dar priminti, kad tais laikais kitaip veikė ir tvarkėsi kelionių biurai, ir uoste nebuvo iškabinėta smulkaus ir tikslaus tvarkaraščio, kad tokią ir tokią valandą laivas punktualiai išplauks į Indiją. Tik po metų Pranciškui Ksaverui pavyko gauti laivą, plaukiantį Indijon, kuris jį paėmė ilgon ir vargingon kelionėn.

Būrinis laivas paliko Lisaboną, kur smalsūs portugalai, čiauškdami ir rankomis mojuodami, išlydėjo keleivius į nežinomus vandenynus. Laivas turėjo plaukti aplink Gerosios Vilties kyšulį ir taip pasiekti dramblių, mulų ir kupranugarių kraštą, kur palmių pavėsyje skęsta šventyklos, kyla į dangų maldos žinomiams ir nežinomiems dievams, kur misijonieriai, kalbėdami čiabuvių išmokta kalba, su jais draugauja ir suprantamu būdu aiškina katekizmą, moko poterių ir kviečia garbinti baltųjų Dievą.

Pirmieji nuotykių Goa mieste

Po keleto vargingos kelionės mėnesių Pranciškus Ksaveras išvydo naują šalį. Laivas palengva plaukė aukštyne plačia Mandovės upės vaga, kurios krantai buvo apaugę tamsiais kokoso palmių šilais, o dešinėje pusėje iškilo Goa, portugalų Indijos valstybės sostinė. Europietiška pastatyti tvirtovių mūrai, laivų dirbtuvės ir ginklų sandėliai, pranciškonų vienuolyno pastatai, aukšti katedros ir kitų bažnyčių bokštai jau iš pirmo žvilgsnio kvietė naująjį keleivį žavėtis europietišku vaizdu ir leido spręsti, jog krikščionybė šioje pasienių šalyje jau gražiai sužaliavusi...

Ksaveras, išlipęs iš laivo, smalsiai žvalgėsi į margąją minią, kuri klegėjo, dainavo ir judėjo gatvėse tarp dramblių ir šventųjų karvių. Jis matė keistas išvaizdos žmones, kurie, baltais, rudais ar juodais ilgais rūbais susisupę, gurino į vieną ir kitą pusę. Ten buvo ūkininkų ir pirklių, buvo arabų, persų ir indusų, atvykusių iš Gučerato ir Ormuzdo, gi tarp jų, didelių skėčių dengiami, žingsniavo užkariautojai, portugalų hidalgai, kurių puošnūs rūbai buvo pasiūti iš tafto, šilko ir kitų brangių medžiagų, nesuskaitomų pažų ir ištisų būrių juodųjų vergų lydimi. Ant sienų dideli plakatai skelbė, kur ir kada galima laimėti atlydus, kada apvaikšiojamos įvairios bažnytinės šventės.

Pranciškus Ksaveras, apstulbęs margais vaizdais, išėjo į miesto gatves pavaikštinėti. Galvoje užėmė ilgus

NERIMA NARUTĖ

PRISIMINIMAI

*Vis prisimena veidas matytas
Melsvas žvilgsnis pro juodas blakstienas.
Ir maldaknygė žiedas suvytęs,*

*Kažkada nurašytos purienos.
Tiktai laikas vietoj nestovi
Su planetomis skriedamas ratą,
Kai kalnai šviečiant saulę užstoja
Ir gyvenimo trumpina matą.*

*Tik tas žvilgsnis vis pėdsakus lydi
Ar būryje esi ar tik vienas
Rodos vėliai pavasaris žydi,
Vazoje mirksta geltonos purienos.*

SKAUSMAS

*Ateini vėjo žingsniais,
Palieti lūpas,
Naktin įbridus žemė
Aplinkui sukas.*

*Sužadini vaizdus prisiminimų
Pavasario žieduos rimuotų rimų.
Palieti širdį ilgesiu apjuostą
Suvilgęs ašaromis skruostą.*

kelionės nuovargis, dar vis tebešniokstė marios ir vandenynai, tebeklegėjo paliktas Lisabonos uostas, Roma, ordino broliai, o čia akys raibo naujais regionais. Ir kas dabar labiausiai žavėjo ir viliojo naujojo misijonieriaus akį? Kokie pirmieji išpūdžiai išrašė Pranciškaus Ksavero širdį?

(Bus daugiau)

ATEITININKAS yra tarsi erelis kalnų viršūnėse, kur tyras oras jį gaivina ir stiprina. Tada jisai nori šaukti su Adomu Mickevičiumi:

Be dvasios, be širdies — tai
[griaucių tautos:
Paduok, jaunyste, man
[sparnus!
Per negyvuosius skrisiu
[skliautus...

Tas tyras oras, gaivinas jo dvasią ir širdį, yra kilnusis idealas — „Visa atnaujinti Kristuje“ ir iš jo išplaukiantieji principai bei ideologija.

Tačiau ateitininkas yra ir žemės žmogus, žemės paukštis — jis abiem kojom remiasi žeme ir susitinka su jos realybe. Todėl ateitininkui ir tenka kilniuosius idealus sujungti su realiu gyvenimu. Be šios sintezės jisai neatsieks tikslo — atnaujinti save ir kitus Kristuje.

PAŽINTI

Ateitininkas, pasirinkdamas dvasinio atnaujinimo darbą, įstoja į Kristaus karių eiles: jis nori kovoti už Kristų ir Jo mokslą. Tas darbas ir kova prasideda pirmiausia mummyse pačiuose, kitaip apgaudinėtume save ir kitus. Todėl ateitininko religinis susipratimas ir prasideda tuo, kad jisai pirmiausia stengiasi pažinti savo Mokytoją, mat, jis pasiryžęs visa atnaujinti Kristuje. Nepažinęs Kristaus, nesupratęs Jo dvasios, norų, ateitininkas neatnaujins nei savęs, nei kitų. Šis pažinimas taip turi persunkti visą jo vidinį gyvenimą, kad jis pakeistų savo:

— **galvosena** į Kristaus galvosena. Savo gyvenime ateitininkas turi žvelgti Kristaus akimis tiek į savo studijas, tiek į šeimos gyvenimą, tiek į bendravimą su kitais. Jis nori nešti Kristų žmonėms, ne save. Pirmasis žingsnis tokiam darbui — savo galvojimą pakeisti į Kristaus galvojimą. Be to, ir savo

— **veiksmus** jis turi padaryti panašius į Kristaus veiksmus. Jis turi juos atnaujinti Kristaus dvasioje, duodamas jiems naują reikšmę, uždėdamas ant jų amžinybės antspaudą. Šie ateitininko veiksmai naujom varsom nuspalsvins ir visą jo

— **elgesį**, kuriuo jis išeis atnaujinti kitų. Šie elgesio pasireiškimai išduos ateitininką klasėje, raštinėje, darbovietėje, bendruomenėje.

PERKEISTI

Gilus ir nuoširdus savojo Mokytojo pažinimas nuosekliai veda į antrąjį dvasinio atnaujinimo tarpsnį — perkeitimą. Kristaus tiesa, lyg šviesus žiburys, turi per-

PAŽINTI —

PERKEISTI —

APAŠTALAUTI

Ateitininkas, pasirinkdamas dvasinio atnaujinimo darbą, įstoja į Kristaus karių eiles: jis nori kovoti už Kristų ir Jo mokslą. Tas darbas ir kova prasideda pirmiausia mummyse pačiuose, kitaip apgaudinėtume save ir kitus.

keisti, perskrosti tamsą ir pakeisti ją į akinančią šviesą.

Gražios darželio gėlės perkeičia pilką žemės sklypą į puošnią ir viliojančią vietelę; kilnus ir garbingas svečias, atėjęs į mūsų namus, patraukliu jaukumu ir džiugesiu nušviečia visą mūsų pastogę, dažnai vienišą, pilką, nuobodžią; retesnės šeimos šventės, sukaktys, pobūviai visus šeimos narius ištraukia iš nusibodusios pilkumos ir visų veidus nužeria pakilios nuotikos ir linksmumo spinduliais.

Taip ir Kristus, didžioji Tiesa, mūsų giliau pažinta ir pasisavinta, turi perkeisti mūsų vidinį gyvenimą ir atverti jam naujus polėkius.

Ziūrėkite, kaip žiburiuoja jaunuolio akys, kai jis žvelgia į savo Mokytoją Kristų! Jis neklaidžioja nežinioj, nesiblaško po dykumų plotus, bet žino ir supranta, kad jo pažintasis ir pamiltasis Kristus aiškion ir tiesion kryptin veda į minčių, siekimų ir darbų pasaulį.

Kristus jam nėra vien dailus meno paveikslas, medžio režinys, patrauklių spalvų junginys, bet gyvas, kartu su juo žygiuojąs Vado-vas, kurio spinduliais nužerta sie-la kartu eina ir veržiasi į naują gyvenimą. Tokio jaunuolio veidas giedras, nes jis švinta dangaus šviesa; jo akys žvalios ir ryžtingos, nes jis žino, kur jas kelti; jo širdis rami ir tvirta, nes jis jaučia Mokytojo artimybę; jo žingsnis drąsus ir eiseną vienoda, nes jis nesiblaško į šunkelius ir gerai jaučia savo kelią.

Kristaus dvasioje perkeistasis žmogus savo širdies nuolankume gali pakartoti žodžius to ugningojo žmogaus, kuris, Dievo įkvėptas, paliko kerštą ir apmaudų degantį Saulių, tapo perkeistas į Paulių, vėliau kūdikišku atvirumu prisipažinusį:

„Esu gyvas, tačiau jau nebe aš, bet yra gyvas manyje Kristus“ (Galatams 2, 20).

Šis asmens persikeitimas nėra galimas be nuoširdaus ir prasmingo religinio gyvenimo (arba kaip mes dažnai sakome be „religinės praktikos“). Kilniuosius dvasinio atsinaujinimo idealus reikia, tarytum, nukelti žemėn ir įlieti į savo asmeninį gyvenimą. Šis religinių idealų įliejimas reiškiasi kiek galima tobulesniu religinių pareigų atlikimu, religinio gyvenimo ugdy-mu, pažinimo tobulinimu, domėjimusi religiniu-bažnyntiniu gyvenimu.

Religinių pareigų atlikimas (ar jums ausies nerėžia grubokas pasakymas „religinė praktika“?) pri-veda mus prie šaltinio, iš kurio trykšta dieviškoji maionė, perkeičianti ir iškelti mus į antgamtinę plotmę.

Kaip žirniai atsimus į sieną mūsų ilgiausios kalbos, referatai, pasakaitos, diskusijos, studijų savaitės, suvažiavimai ir kongresai, skirti religiniams klausimams svarstyti, jeigu mūsų žodžių ir kalbų nelydės gyvas, prasmingas religinis gyvenimas. Asmeninė ir viešoji liturginė malda, bažnytinės apeigos, dalyvavimas šv. mišių aukoje, išpažintis, šv. komunija, rengimasis savo pašaukimui ir sakramentinis jo pašventimas, sakramentinės malonės išlaikymas gyvenimo kasdienybėje — šit tie kertiniai akmenys, kolonos, kurios remia ir palaiko religinio gyvenimo rūmus. Be jų griuvėsiais virsta gražiausios kalbos apie atnaujinimą, nepažįstantį asmeninio atsinaujinimo, trykštančio iš religinio gyvenimo šaltinių.

Ateitininkiškojo veikimo laivas lengvai gali užplaukti ant seklu-mos, užkliūti už išmėtytų akmenų, jeigu jisai nebus varomas tos di-

EINU PAS TĖVĄ

Einu pas Tėvą—kol rytas dar rasotas, ir vakare, ir kai vidudienio kaitra —

Mana kelionė džiaugsmo kupina!

Einu pas Tėvą—nebėkit vabalėliai, nebijokit, lenkitės žolės, takus man klokit —

Mana kelionė dar jauna!

Ir nors rudens lapų našta po kojoms kris, šalti lietaus lašai, pusnynai,

Nykiam pavakary manon širdin įbris —

Mana siela, ji vis aukšta, aukšta —

Nieks kelio į namus jai nepastos, nei debesys niūrios dienos.

Einu pas Tėvą—o pakeliui baltosios rožės grožį, rasos tyrumą,

Dar miegančių žiedų skautumą, ir išmintį palinkusių kalnų širdin sukrausiu

Ir vėl toliau keliausiu...

Ji vis plati, plati—akyraty, kur jūra gesta, ten nesibaigia ji.

Einu pas Tėvą—ak, kai Tavim mana širdis bus kupina —

Tada, tada lelijos taurę aš išliesiu, jos rašalu kitiems takus nušviesiu —

O pas Tave kai nukeliausiu, šios žemiškos kelionės lobį sudėsiu Tau po kojom.

Tu, kurs esi ir rožė ir rasa —

Bet tyliai šypsosi aušra—tam dangiškajam Tavo grožiui

Neprilygs, o, niekada—nė rožė, nė rasa.

džiosios jėgos, kurią teikia religinio gyvenimo vertybės.

Mūsų kalbose ir raštuose mirgėte mirga žodžiai apie lietuviybės išlaikymą, sudarinėjamos valdybos ir tarybos lietuviybės išlaikymo problemoms nagrinėti, tik, regis, visi bijo atvirai ir drąsiai užsiminti apie katalikybės išlaikymą, niekas nenori atvirom akim pažvelgti į tas problemas, aplinkybes ir naujas sąlygas, kurias gyvenimas iškelia tikėjimui išlaikyti. Mes manome, kad reikia didžių pastangų, veiklos ir rūpesčio lietuviybei išlaikyti, o mūsų katalikybė, katalikiškas tikėjimas išsilaikys jau savaime.

Teisybė, tikėjimas yra Dievo duotoji dovana, bet jos augimas, ugdymas, tobulėjimas, išlikimas vertingose formose negalimas be paties žmogaus pastangų, darbo, ryžto, be tos visuotinės aplinkos, kuri padeda, skatina, remia ir žadina kovoti už religinius idealus. O ar mūsų ir kitų tautų istorija nepaliudija, kad išblėsus religiniam židiniui, prigęsta ir tautinis aukuras? Vaidilutės, kurios atsisako au-

koti Dievui, nebeatema nė apeigoms, skirtoms pagerbti tautos didvyrių.

APAŠTALAUTI

Šitokiame fone išryškėja ateitininkų misija apaštalauti. Ateitininkus gyveniman pašaukė ne koksai pripuolamumas, bet lietuvių tautos istorinio likimo skirtasis liudijimas — savo gyvenimu ir darbais liudyti gyvąjį Kristų, Jo dieviškąjį mokslą, Jo įsteigtąją Bažnyčią, kurioje amžių tekmėje gyvena mistinis Kristus. Ateitininkai, pašaukti atnešti Lietuvai religinį atgimimą, 1911 m. pirmame "Ateities" numeryje vieningai ištarė: "Mes kitaip manome, mes kitaip tikime, mes kitaip išpažįstame".

Šis mažytis žodelis "kitaip" buvo nukreiptas prieš tuos, kurie neigė asmeninio Dievo buvimą, kuriems Kristus, Jo mokslas ir darbai buvo tik paprasta mitologija, kuriems visas religinis-bažnytinis gyvenimas išrodė ėjimas "atžangos keliu". Žodelis "kitaip" atribojo lietuvišką-

jį mokyklų jaunimą nuo tų, kurie plukdė į Lietuvą materialistinę pasaulėžiūrą ir ryžosi joje panerti kitus.

Iš pasakytojo "kitaip" išaugo visa ateitininkiškojo gyvenimo ir veiklos mokykla. Toji mokykla, praleidusi margų ir sunkių dienų, ir šiandieną stovi prieš tą patį žodelį "kitaip". Ir dabar, po 45 metų, užburiantis žodelis "kitaip" kviečia mus pažinti Kristų, jo dieviškąjį mokslą, dieviškosios malonės atokaitoje perkeisti save, branginant ir ugdat religinį gyvenimą, įieškoti kelių ir būdų spinduliuoti į kitus, apaštalauti, kad ir mūsų broliai tartų:

— Ir mes kitaip manome, ir mes kitaip tikime, ir mes kitaip išpažįstame, negu tie, kurie neigia asmeninio Dievo buvimą, kuriems Kristaus istoriškumas, mokslas, stebuklai ir kančia yra orientalinė mitologija, o Bažnyčios institucija, budinti tikėjimo ir doros plotuose, yra ėjimas "atžangos keliu".

Ar mes tokią dvasiją beturime? Ar mūsų rankose neprigęso žibintai, iškelti pirmųjų ateitininkų?

Margučiai ir cukrinis avinėlis

INDRĖ PALIOKAITĖ

Kiek darbo prieš Velykas — tik spėk suktis. Plušame abi su sesute. Mama baigia kepti aukštąsias „babkas“, „čigonus“, o tėvelis, sesutė ir aš marginame kiaušinius. Margučius liejame vašku, skutame peiliuku, po to sudedame į lėkštę, apkašome žaliomis padraikomis ir įtupdome mažyčių, geltonų viščiukų. Toji lėkštė su margučiais būna per šv. Velykas valgomajame ant stalo. Kiekvieną svetį, kuris ateina mūsų pasveikinti, apdovanojame margučiu.

Atsimenu, kai mes buvome mažos, tėvai margučių daį suslapstydavo po pagalvėmis, po lova, spintų kampuose, o sesutė ir aš Velykų rytą tik landžiodavom po visus kampus, kol surinkdavom visus Velykų bobutės išblaškytus velykaičius. Tai būdavo džiaugsmo ir juoko, kai juos surandi.

Tėvai pasakoja, kad Lietuvoje nuo Velykų prasidėdavo supynių sezonas: per visą žiemą jos būna nuimtos. Vaikai sustodavo į ilgiausią eilutę ir krykštaudami laukdavo savo eilės pasisupti. O margučių daužymas ir jų ridenimas pradžiugindavo jauną ir seną. Kitas, katras gudresnis, nusimargindavo pintardos kiaušini, o jis ypatingai stiprus, arba iš žalio kiaušinio išpūsdavo trynį ir baltymą, jo vieton pripildavo tirpyto cukraus. Su

tais kiaušiniiais išmušdavo jie nemažai kitų kiaušinių. Čia, Amerikoje, yra viskas paprasčiau, nebesimato tokių papročių.

Didįjį šeštadienį visą dieną dirbame ir pasninkaujame. Žinoma, pagundų daug, nes prieš akis mirga visoki mamos kepti pyragai, didžiulis kalakutas su siovom ir kiti skanėstai. Apsitvarkę einame į bažnyčią lankyti Kristaus karsto. Kadangi čia pat netoliese yra dar ir kita bažnyčia, tai ir ją aplankome.

Nekantriai laikiu Prisikėlimo Mišių. Nors tenka anksti keltis, bet ši kartą nereikia nei sesytės, nei manęs kelis kartus kelti. Su Prisikėlimo Mišiomis prasideda Velykų sekmadienis — iškilingiausia katalikų šventė. „Tai švenčių šventė, tai iškilmų karalienė, tai tarsi saulė tarp žvaigždžių“, sakydavo aple šv. Velykas pirmieji krikščionys. Bažnyčia visomis šviesomis nušviesta. Visų žmonių veidai švyti ir tą didžiąją šventę visi eina prie Dievo stalo. Po pamaldų visus pažįstamus sveikiname: „Sveiki sulaukę šventų Velykų!“

Namie padengiame Velykų stalą. Vidury stalo stovi margučiai ir avinėlis tikruose želmenyse, mat, trejetą savaitę prieš Velykas pasėjome į keturkampę dėželę avių ir dabar jos labai gražiai sužaliavo. Mama padėjo į želmenėlių vi-

durį cukrinį avinėlį su vėliavėle, kuris primena mirtį nugalėjusį Kristų.

Pasakojama, kad Lietuvoje Velykų stalą puošdavo žaliomis padraikomis arba bruknių uogienojais. Tai būdavo labai gražu.

Pusryčius pradėdame bendra malda. Tėtis ima po to margutį, pakalena į dantis ir kviečia mus visus su juo eiti į kovą. Mes nusileidžiam, taip pat kalenam margučius, jieškodamos paties stipriausio.

Pavalgę ir atsigavę visokiais gardumynais, einame pailsėti, nes Velykose turėsime daug svečių.

*Tautos siela tikriausiai apsi-
reiškia dailėje... Tautiškas
tai lyg kokia žymė, išspaus-
ta ant veikalo, visai nežiūrint to,
ką tas veikalas vaidina. Tai kaž-
kas, kas yra tik tos tautos dvasioje, o jokioj kitoj nėra...
Lietuviška dvasia turi apkvėpti
visą veiklą...*

Šatrijos Ragana

SPORTAS

OLIMPINIAI ŽAIDIMAI GRAIKIJOJ

Graikai, sukūrę nuostabią kultūrą ir turėję stiprios įtakos savo kaimynams, neužmiršo ir mankštos meno, kuris buvo laikomas bendrojo auklėjimo dalimi, skirta sistemingu lavinimu grūdinti kūną, išvystant tam tikrą pajėgumą, miklinantis siekti kūno grakštumo. Atėnuose buvo įsteigtos net trys specialios gimnastikos mokyklos. Vėliau tokias mankštas bei gimnastiką įsivedė ir romėnai, pasinaudodami graikų patirtimi.

Graikijoje, sporto ir sportinių žaidimų giminė, išmiklinto kūno laimėjimai gražiausiai pasirodydavo Olimpijos mieste, kur vykdavo olimpinį žaidimų šventės.

„Olimpija, toli nuo centrų vietovė, buvo šventa vieta, kur gyveno kunigai, ir kur šliejosi sporto aikštė. Šventosios aikštės vidury stovėjo dievo Zeuso maldykla, su ant jos iškelta Zeuso statula. Žaidimų dalyviai traukdavo pro šventąjį alyvmedį į tą maldyklą, kur aukomis vyriausiajam Dievui pradėdavo olimpinę šventę, trunkančią penkias dienas. Žaidėjai rungdavosi dėl pergalės, kurią teikdavo jų dievai. Pergalės ženklas buvo alyvmedžio šaka ir trikojis — šventi daiktai. Nugalėtojo vainikas reiškė dieviškąją dovaną. Žymiausių nugalėtojų atminimui buvo statomos jų statulos šventojoje vietoje, bet tai reiškė padėką ir pašventimą dievams, kurie, teikdami pergalę, juos savęs priartino.

Olimpiniai graikų žaidimai buvo kartu ir meno šventė, kurioje dalyvaudavo skulptoriai tarsi kalbančios statulos (šventojoje aikštėje), berniukų chorai, kurie giedodavo Pindaro sukurtas pergalės giesmes, o žymieji kalbėtojai — išminčiai prabildavo taip pat (Herodotas, Platonas). Tuo būdu graikai Olimpijoje švėsdavo tikrą prasmę tautos šventę. Sportininkas bei stipruolis nebuvo jų išimtinis idealas bei didvyris Graikams plika jėga neimponavo. Jie nesiekė ugdyti kūno milžinų. Platonas netgi išsireiškė: „Toksai yra

Sovietai siekia išnaikinti lietuvių tautą visais įmanomais būdais. Bet Lietuvos žmonės priešinasi. Už asmens laisvę jie kenčia persekiojimų agoniją. Jie palaiko jaunimo tarpe laisvės meilę.

Aš džiaugiuosi, kad Ženevos konferencijoje mes iškėlėme pavergtųjų tautų nepriklausomybės klausimą. Mes įvairiais būdais remiame jų laisvės pastangas. Bet žodžių nepakanka. Tenka išgalvoti stipresnių spaudimų, kad komunistai patirtų, jog agresija ir persekiojimas nelaimės varžybų dėl laisvės. Priespaudos vidunaktis tikrai baigsis, nes niekur laisvė nebuvo pasaulyje amžinai užslopinta.

Sen. P. H. Douglas iš III.

visiškai mūzų apleistas, panašus laukiniam gyvuliui gyvenančiam nežinioj, be darnos ir be dailumo” (Respublica, III). Graikų idealas buvo „kalos” — gražus kūnu ir siela ir „agathos” šaunus, geras būdu ir kūnu. Jie tuo stengėsi išlaikyti natūralinę pusiausvyrą nepervertindami vitalinių vertybių, kiek pagoniškajam graikui iš viso tai buvo pasiekama. Sportas jiems turėjo lavinti ne tik raumenis, ne tik fizinį atsparumą, bet ir dorinį šaunumą, literatūrinį ir muzikinį skonį. Todėl sportą jie vadino agon (kovingi žaidimai, kova, įtampa...), kurį globoja dievai (Dr. Pranas Gaidamavičius, Milžinas, Didvyris, Šventasis, 23-25 psl.).

Prisiminę Graikiją, nuošalų jos miestą Olimpiją, kur gimė ir klestėjo olimpiniai graikų žaidimai, lengviau suprasime dabartinių laikų rengiamas sporto olimpiadas, kuriose estafetės būdu nešama olimpinė ugnis, pražygiuoja sportininkų paradas, atidarąs varžybas sporto šakoms, varžyboms, įtemptai kovai ir pergalei.

ŽIEMOS OLIMPIADAI PASIBAIGUS

J. D. STANIŠKIS

Italijoje, žaviame Cortinos slėnyje ir aplinkiniuose kalnuose, neseniai pasibaigė septintoji žiemos sporto olimpiada. Dalyvavo sportininkų iš 34 valstybių ir daug iš jų puikiai pasirodė: pasiekė pažymėtinų laimėjimų ir supylė eilę rekordų. Iš visų puikiausiai pasirodė Sovietų Sąjungos atstovai, kurie tapo neoficialiais komandiniais laimėtojais ir išvažiavo namo su maišu medalių.

Kyla klausimas, kaip rusai, pirmą kartą dalyvavę žiemos olimpiadoje, galėjo atsilaikyti prieš stiprią kitų kraštų konkurenciją ir net pirmauti? Atsakymas labai paprastas. Šie sportininkai „mėgėjai” gauna visokeriopą valdžios paramą: išlaikymą, „dovanų” pinigais ir puikias sąlygas treniruotis išstisus metus (jie patys tai patvirtina), tuo tarpu kiti sportininkai laimėjimų pasiekę grynai asmeninėmis pastangomis.

Vakarietis sportininkas turėjo pats pasirūpinti pragyvenimu ir sąlygomis treniruotis, tik nukeliauti į olimpinį žaidimų vietą padėjo valstybė ar specialus komitetas. Šiuo būdu yra žymiai sunkiau rimtesnių rezultatų pasiekti, o ypač pakliūti į pasaulinio masto sportininkų eiles ar kvalifikuotis olimpiadoje dalyvauti. Nors ir negalima paneigti rusų sportininkų pademonstruotų sugebėjimų, reikia, tačiau, labai teigiamai vertinti laisvojo pasaulio atstovų pastangas ir laimėjimus. Juk garbė yra olimpinuose žaidimuose dalyvauti, o pirmąsias vietas laimėti yra antraeilis tikslas geram sportininkui.

Šia proga tenka apgailestauti, kad nevysi sportininkai tai supranta. Ar jų tarpe yra ir Sovietų Sąjungos atstovų — sunku pasakyti. Pavergti nelemtos komunizmo sistemos, jie neturi kitos išeities, kaip tik laimėti. Tai įrodo faktas, kad jie apskritai nedalyvauja tose šakose, kuriose nesitiki nuskinti laurų. Pūkų pavyzdys yra jų ledo ritulio komanda, kuri, pralaimėjusi Kanadai pernyktėse pasaulio ledo ritulio pirmenybėse Vokietijoje, negailestingai supliekė visus savo priešininkus šiemetinėje olimpiadoje. Tur būt, nebedrįso dar sykį neužimti pirmosios vietos.

Ar nepažeidžiami tad olimpinį žaidimų idealai, kai leidžiama dalyvaut tokiems „mėgėjams” sportininkams, kokie dabar yra komunistinės Sovietų Sąjungos atstovai?

JAUNIEJI KARŽYGIAI LIETUVOJE

— 1954 m. plačiai Lietuvoje nuskambėjo atsitikimas vienoje vidurinėje mokykloje: paaiškėjo, kad kai kurios jaunosios pionierės savo mokyklos drauges moko religijos dalykų. Jos, įteikdamos kaklaraštį naujoms narėms, kartodavo šūkį, raginantį neišsižadėti tėvų tikėjimo: „Tu kaklaraštį pionierės nešiok, o širdy Dievą laikyk“.

— Vilniaus „Tiesa“ 1954. XII. 10 nusiskundžia: „Religiniai prietariai vis dar gyvi žmonių širdyse. Net vaikai jais yra užsikrėtę. Dažniausiai tai atsitinka dėlto, kad yra religingi tėvai ar giminės, su kuriais dažnai susitinka vaikai. Kai kurie tėvai dar vis laiko namuose šventuosius paveikslus, švenčia visokius atlaides, religines šventes, eina į bažnyčią. Kai kada su savimi į bažnyčią jie vedasi ir vaikus, moko poterių, verčia atlikinėti visokias religines apeigas. Komunistinio mokslo akimis tai yra tikras nusikaltimas“...

— „Vaikai slepiasi nuo mokytojų, nuo tėvų ir saugosi, kad nepamatytų pas juos kryželių, medaliukėlių ant kaklo. Kai kada tokie vaikai, palaikomi tėvų, stengiasi net savo idėjų propagandą vesti“. („Tiesa“).

— Lietuvoje prasiveržia karžygiškas tikėjimo išpažinimas jaunuoliuose, nors prieš juos išrikiuotos tokios bedievinimo jėgos: respublikinė politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugija, apjungianti beveik 7.000 įvairių sričių specialistų, mokslo ir kultūros veikėjų; 1954 m. draugija suorganizavo daugiau kaip 17.000 paskaitų, gi 1955 m. per 5 mėnesius suorganizuota 8.000 ateistinių paskaitų.

DIDŽIŲJŲ DIENŲ MISTERIJOS

Krikščionys visais laikais pakilia nuotaika švęsavo Prisikėlimo šventes. Per kančią ir mirtį laimėtas prisikėlimas visada vertė žmones susimąstyti. Popiežius Pijus XII, norėdamas labiau išryškinti atpirkimo dramos paslaptis, šiek tiek pakeitė didžiosios savaitės liturgiją, kad tikintieji geriau įsigilintų į Kristaus kančią, mirtį ir prisikėlimą.

Naujojo liturgijoje Verbų sekmadijį pabrėžiama karališkoji Kristaus didybė, triumfališka nuotaika. Raudona liturginė spalva, iškilmingas verbų šventinimas, procesija nukelia tikinčiuosius į aną džiūgaujančią eiseną, kai Jeruzalės gyventojai klojo rūbus, palmių šakas miesto gatvėmis žygiuojančiam Karaliui.

Didįjį ketvirtadienį — paskutinės vakarienės ir švč. Sakramento įsteigimo dieną — vakare laikomos šv. mišios. Tai reto eucharistinio džiaugsmo ir padėkos diena. Tikintieji artinasi prie altoriaus ir stiprinasi gyvybės Duona. Netrukus šį džiaugsmą pritemdo didžiojo penktadienio gedulas ir rimtis — Kristaus mirties diena. Šios dienos liturgijos centre spinduliuoja kryžius, visų pamaldžiai garbinamas, kuris virto mūsų atpirkimo ir amžinybės laidu. Didžiojo šeštadienio vakare žmonės budį prie Kristaus karsto ir laukia išauštant Prisikėlimo sekmadienio. Tai įspūdingoji didžiųjų švenčių vigilija — budėjimas, parengias mus Prisikėlimui, metinėms Velykų šventėms.

Ir vėl mūsų tarpe stovi prisikėlęs Kristus, kuris įžiebė naujojo tikėjimo ugnį, krikšto vandeniu pagimdė mus antgamtiniam gyvenimui, kurio širdis dega, kaip skaidrioji Velykų žvakė, paženklinata atpirkimo žaizdomis ir tyliai kuždanti: „Aš esu pradžia (Alfa) ir pabaiga (Omega)“.

TU GERAI APIE MANE PARAŠEI

Religinio gyvenimo misterijos ir tiesos nelengva žmogui suprasti. Čia reikia veržlios tiesos meilės, nuolankumo ir specialių Dievo malonių. Tiesos meilė žadina proto galias gilintis į tikėjimo tiesas ir paslaptis, nuolankumas apsaugo nuo pasipūtimo ir tuščio smalsumo, o specialiosios Dievo malonės, tarytum nematomi sparnai, pakelia žmogų nuo žemės ir atveria protui nepasiekiamus akiračius.

Tokiom dovanom buvo apdovanotas šv. Tomas Akvinietis, kurį prisimename kasmet kovo 7 d. Neveltui jisai paskirtas akademinės jaunuomenės ir aukštųjų mokyklų Globėju. Jis kviečia miklinti mūsų proto galias, skirtas tiesai pažinti, surastąją tiesą nuolankiai priimti ir ją išpažinti.

Laimingas žmogus, kuris savo studijose, intelektualinio pasirengimo ir svarstymų dienose gali išgirsti dieviškuosius Mokytojo žodžius, vizijos metu ištartus skaidraus proto ereliui Tomui Akviniečiui: „Tu viską gerai apie mane parašei ir kalbėjai“.

UGNINGOS ŠIRDYS — PAKELTOS RANKOS

Pavasariop moksleivių kuopose ir studentų draugovėse vyksta įspūdingos iškilmės: būriai jaunų žmonių baigia kandidatavimo laikotarpį ir daro iškilmingą pasižadėjimą kovot po ateitininkiška vėliava, tarnaujant Kristui.

Rimtas ir išsamus kandidato programos išėjimas, egzaminai, iškilmingas pasižadėjimo akto pravedimas — pagrindiniai darbai, kurie nulemia šios valandos pasisekimą ir pasižadėjimus padariusiems asmenims palieka neužmirštamų atminimų.

Kuopų ir draugovių vadovybės turėtų sąžiningai atlikti viską, kad naujieji nariai jaukiai, džiaugsmingai ir broliškai būtų sutikti

Gyvendami svetur, tik dar labiau juntame gimtosios žemės ir jos laisvės vertę, savosios tautinės kultūros troškulį ir jaunosios kartos praradimo Lietuvai baisumą.

Kaip anksčiau, taip ir dabar kova dėl Lietuvos laisvės tebeina. Ją tęsia Aušros Vartų, Gedimino kalno ir Birutės krantų sargyboje tebestovinti mūsų Tauta ir visame pasaulyje pasklidę lietuviai. Visi tikime, kad Lietuva ir vėl prisikels laisva ir laiminga.

Kurstykime Tėvynės meilės ugnį savo gyvenime, savo šeimoje, savo mokyklose ir šventovėse, savo draugijose ir organizacijose. Savo darbu ir auksa prisidėkime prie Lietuvos laisvės kovos. Atiduokime kiekvienas, ką privalome.

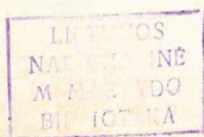
JAV Lietuvių Bendruomenės Valdyba

Pabaltijos aisčių tautos ir seniau kai ką davė civilizuotajam pasauliui — gintarą. Juo puošdavosi savo sostus Romos ir Bizantijos imperatoriai. Šiandieną gintaro mes veik nebeduodame. Ir pats jis atpigo. Bet galime ir vėl pradėti duoti, tik jau kur kas brangesnių daiktų — savotiškų tautinių dvasių apsireiškimus literatūroje ir menuose: pasakoje, dainoje, muzikoje, architektūroje ir k. Tai jau nebe gintarai, bet grynai perlai.

Vaižgantas

Melskis, lyg kad viską iš Dievo gautum, dirbk, lyg kad niekas nepadėtų.

Šv. Augustinas

DARBAI ŽMONĖS

“LIETUVIŲ DIENOS” BERNARDO BRAZDŽIONIO RANKOSE

“Lietuvių Dienos”, šiemet einančios 7-sius metus, sparčiai auga į didelį visuomenės gyvenimo, kultūros ir meno žurnalą.

1949 metais J. Vitėno iniciatyva “Kalifornijos Lietuvį” perorganizavus ir pavertus “Lietuvių Dienomis”, jos yra pirmas lietuvių spaudos istorijoje tokio pobūdžio žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis; du trečdaliu užima lietuviškasis skyrius, o vieną trečdalį — angliskas, tačiau kaip viename, taip ir antrame skyriuje parašai po paveikslais eina abiem kalbomis. Dėlto žurnalas prieinamas net ir mažai lietuviškai (ir atvirkščiai — angliskai) temokančiam skaitytojui. Angliškąją dalimi “Lietuvių Dienų” žurnalas atlieka ir kultūrinės propagandos misiją bei prisideda prie Lietuvos laisvinimo idėjos skleidimo svetimtaučių tarpe.

Kuri laiką tenkinusios daugiau informacinio pobūdžio žurnalai, “Lietuvių Dienos” juo toliau, juo daugiau duoda lietuviškos kultūros kūrinių, patiekdamos mūsų rašytojų, dailininkų ir kitų menininkų darbų, teatro pastatymų. Nepraleisdamos žymiųjų mūsų kultūrinio gyvenimo sukaikių, “LD” ypač daug dėmesio kreipia į naujuosius

lietuvių kultūros laimėjimus tiek savo tarpe, tiek ir pasaulyje arenoje. Iš kitos pusės, “LD” deda daug rašinių (ypač anglų skyriuje) iš Nepriklausomos Lietuvos visų sričių laimėjimų, juos iliustruodamos žavingais Lietuvos gamtos, pastatų, miestų vaizdais.

“Lietuvių Dienos”, netarnaudamos nė vienai partijai, nėra tačiau nė bespalvis vaizdų ar reportažų laikraštis: laikydamosios krikščioniškosios pasaulėžiūros, neužgauna nė vieno išitikinimų ar ideologijų, leisdamos apie save pasisakyti įvairiausių pasaulėžiūrų sambūriams ir organizacijoms. Vengdamos polemikos, jos stovi ant plačios kultūringos tolerancijos bazės, įieškodamos ne tai, kas mus skiria, bet tai, kas mus bendram Lietuvos darbui skatina ir jungia.

1955 m. vasarą J. Vitėnui išsikėlus Washingtonan į Voice of America, “Lietuvių Dienas” redaguoti pakviestas poetas Bernardas Brazdžionis. Lietuvoje jis yra dirbęs “Naujosios Romuvos” redakcijoje, dešimtį metų redagavęs jaun. moksleivių laikr. “Ateities Spindulius”, buvęs Sakalo leidyklos literatūros redaktorius ir redagavęs literatūros žurnalą “Dienovidį”.

Jau nuo pirmųjų nr. buvo galima pastebėti naujojo redaktoriaus ranką: žurnalas, nedidindamas literatūrinės dalies, ją žymiai sustiprino, įvesdamas dedamų autorių kūrybos apibūdinimus ir suteikdamas vaizdų tų dviejų psl. apipavidalinimą. Beveik pastoviai įvesti du puslapiai vienam kuriam menininkui — dailininkui, dedant jo kūrybą nagrinėjantį rašinį ir kūrybos pavyzdžių — paveikslų. Kultūrinis momentas išryškintas dažnoje detalėje, matyti rūpestingas medžiagos atrinkimas ir taiklūs, charakteringi parašai.

Vienam kitam redakcijos kolegijos nariui pasikeitus, tuo tarpu redakcijoje dirba 5 redaktoriai, kurių “seniausias” yra Miltonas Starkus. anglų sk. vyr. redaktorius. Meninė dalis yra dail. P. Puzino žinioje. Nemaža patyrimo ir nuopelnų jau turi visuomeninės dalies — reportažų redaktorius Juozas Kojelis. Kruopščiai savo skyrių veda literatūros red. Juozas Tininis. Jaučiausia redakcijos narė yra anglų kalbos redaktorė, Elena Tumienė, naujai kylanti poetė, anglų kalbos mokytoja amerikiečių aukšt. mokykloje. Redakcijai daug padeda atskiruose miestuose įgalioti redaktoriai ir fotografai.

Visos žurnalo gyvybės “spiritus movens” yra Antanas Skirius, kurio nepalaužiamu pasiaukojimu žurnalas išsilaikė kūrimosi metais, išaugo techniškai, pastaruoju laiku ir gali dar augti ir tobulėti, ilgainiui virsdamas lietuviškuoju “Life”. Yra tik viena sąlyga: žurnalui augant, kad augtų ir jo prenumeratoriai.

• JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė įvyks liepos 1 d. Chicagoj, Colyseum patalpose. Jos tikslas — pakelti lietuviškųjų chorų muzikinį lygį, praplatinti jų repertuarus, palaikyti gražią lietuviškos dainų šventės tradiciją.

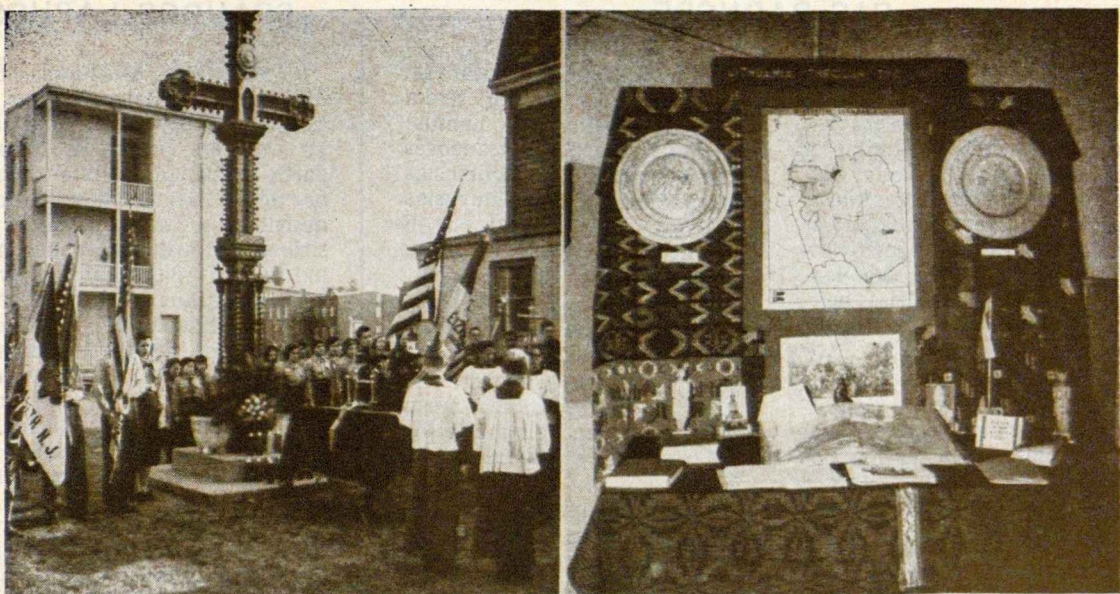
• JAV ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongresas yra numatomas šaukti dainų šventės proga Chicagoje birželio 30 — liepos 1 d. Numatyti du vieši iškilmingi posėdžiai. Birželio 30 d. popietis bus skirtas atskirų sekcijų posėdžiams. Po liepos 1 d. iškilmingo posėdžio vyks Dainų šventės programa.

• Poetui Faustui Kiršai š. m. vasario mėn. suėjo 65 metai. Poetas dabar gyvena Bostone, laisvalaikiu atsideda kūrybai.

← “Lietuvių Dienų” redakcijos kolegija. Iš kairės: J. Kojelis, A. Skirius (leidėjas), Bern. Brazdžionis (vyr. red.), E. Tumienė, J. Tininis ir M. Starkus.

Nuotr. L. Briedžio

Kairėj: Elizabetho, N. J. lietuviai, Vasario 16 meldžiasi už žuvusius Lietuvos karius ir partizanus. Dešinė: Vasario 16 proga Elizabethe lietuvių surengtos parodos skyrius.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

• **Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijai** šiemet sukanka 50 metų, 40 metų dienraščiu „Draugas“, ir 70 metų Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimui Amerikoje.

• **Dail. Romo Viesulo** grafikos ir piešinių paroda vyko New Yorke vasario mėn. New Yorko miesto knygyne. Jaunasis dailininkas yra pasiekęs nemažų laimėjimų. Jo kūriniai yra meno rinkiniuose Kongreso bibliotekoje, Spaudos klube Philadelphijoje, New Yorko miesto knygyne, Slonikerio religinių spausdinių kolekcijoje Cincinnati mieste. Jo grafikos darbai buvo išstatyti parodose Prancūzijoje, Vokietijoje ir kt. Paveikslas „Rankos“ yra priimtas į Modernaus Meno muzėjaus piešinių parodą. Šiai parodai piešinius siuntė dailininkai iš visos Amerikos. Iš atsiųstų 5000 piešinių jūrų komisija atrinko tik 125, jų tarpą pateko ir dail. Romo Viesulo paveikslas. Dailininkas yra studijavęs Prancūzijoje, turėdamas to krašto vyriausybės stipendiją.

• **Sovietų Rusijoje** buvo minima 75-rių metų Dostojevskio mirties sukaktis. Dostojevskis, vienas iš didžiausių visų laikų literatūros asmenybių, savo pirmąjį romaną parašė 1846 m. Jo svarbiausias veikalas yra „Nusikaltimas ir Bausmė“, taip pat plačiai žinomas ir „Broliai Karamazovai“. Paskutiniu metu Dostojevskio vardas vėl pradedamas linksmuoti, pabrėžiant jo kūrybos bruožus, kurie atrodė naujingi bolševikų politikai.

• **Lietuvos TSR katalikų kalendorius** 1955 m. Tokiu vardu oku-

puotoje mūsų tėvynėje išleistas lietuviams katalikams kalendorius, paruoštas kan. dr. J. Stankevičiaus, Kauno arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojo — kapitulinio vikaro. Kalendorius turi 62 psl., spausdintas valstybinėje „Vaizdo“ spaustuvėje Vilniuje, Strazdelio g. 2. Leidinyje idėti praktiški nurodymai katalikams kasdieninio religinio gyvenimo klausimais, o gale prijungti vysk. Kazimiero Paltaroko ir kan. dr. J. Stankevičiaus oficialūs raštai blaivybės reikalu.

• **Katalikų Maldaknygė.** Lietuvoje išleista kan. dr. J. Stankevičiaus paruošta Katalikų maldaknygė, 275 psl., spausdinta „Vaizdo“ spaustuvėje Vilniuje. Maldaknygė turi įprastines katalikų maldas, šventas giesmes, parašyta taisyklinga lietuvių kalba. Maldaknygė tarsi simboliškai užsklendžiama giesme „Prabilkit stygos mano dvasios“, išreiškiančia lietuvių katalikų ryžtą: „Tarnauti trokštu Tau ant žemės, To noro nieks neatmainys“.

• **Liet. Bendruomenės Kultūros Taryba** Chicagoje kovo 11–30 d. ruošia religinio meno parodą. Paroda vyksta Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimo 30 m. sukakties paminėti, o jos garbės komiteto pirmininku yra arkiv. Juozapas Skvireckas.

• **Prof. Z. Ivinskis** ragina šiemet išleisti a. a. vysk. P. Būčio biografiją 5 metų mirties sukaktį minint. Planuojama knyga apimtų

vysk. Būčio asmenybės bruožus pastangas atgaivinti tėvų marijonų vienuolyną, darbą profesoriaujant ir lektoriaujant Lietuvos universitete. Čia būtų ir vysk. Būčio atsiminimų pluoštas.

• **Dail. V. Kasiulis** šių metų pradžioje Musee d'art Moderne atstovavo Lietuvą su keturiais savo darbais parodoje, pavadintoje „Les Arts en France et dans le Monde“. Virš jo paveikslų buvo užrašas „Lietuva“.

• **Prof. Jurgis Baltrušaitis**, poeto Jurgio Baltrušaičio sūnus, buvęs Kauno universiteto profesorius, o dabar gyvenęs Paryžiuje, parašė dvi naujas knygas. Knygoje „Anamorphoses ou perspectives curieuses“ autorius nagrinėja tą meno sritį, kuri ilgai buvo laikoma pašalinio tapybos, architektūros ir mokslo reiškiniu ir klasifikuojama „kurijožų“ tarpe. Antrajame veikalė „Le Moyen Age Fantastique“ yra duodamas visai naujas vidurinių amžių supratimas.

• **Baltų Institutas** Vokietijoje išleido prof. A. Maceinos studiją vokiečių kalba „Das Volkslied als Ausdruck der Volksseele“ (Liaudies daina — tautos sielos išraiška). Studijoje iškeliama poezijos galia apskritai ir liaudies dainų vieta lietuvių gyvenime.

• **Alfa Sušinskas**, ilgametis Ateities bendradarbis ir mėgiamas jaunimo rašytojas, parėngė spaudai „Jaunystės maršo“ antrąją laidą. Knygą spausdina Pranciškonų spaustuvė Brooklyne, o leidžia prei. Pr. Juras.

SAS BARUOSE

Pirmojo pusmečio veikloje SAS gali pasidžiaugti šiais didesniais darbais: dvasios vadų, draugovių pirmininkų ir sekretorių suvažiavimas Clevelande, ideologinio pasiruošimo kursai Kennebunkport ir tradicinės studijų dienos New Yorke ir Chicagoje. Šie darbai atlikti nuoširdžiai bendradarbiaujant C. V-bai ir draugovėms.

Religinio gyvenimo ugdyme paminėtinos religinio susitelkimo valandos Advente, daug kur jungiant jas su Marijos Nekalto Prasidėjimo (gruodžio 8) akademijomis, rekolekcijos Gavėnioje, parengusios studentus Prisikėlimo šventėms, draugovėse surengti šv. Kazimiero, šv. Tomo Akviniečio minėjimai.

Tėv. Jonas Kidykas, S. J., SAS dvasios vadas, nariams išsiuntinėjo anketas, norėdamas tiksliau pajusti religinio gyvenimo aktualijas ir išskylančius neaiškumus. Tikimasi, kad anketų daviniai, narių kruopščiai patiekti, atskleis tikresnį religinio ugdymo veidą.

Kandidatus paruošti išsilmingam pasizadėjimui, baigti svarstyti studijines temas susirinkimuose, abiturientus įvesdinti į draugoves, surengti metines šventes, pasiruošti vasaros stovykloms — pagrindiniai antrojo pusmečio darbai.

Jeigu rudens pradžioje ir žiemą labiau veržėmės į di-

desnius susibūrimus kitur, tai su pavasario saulute tenka daugiau trusinėti po namus: išvalyti savosios draugovės kiemėlį, apžiūrėti išvirtusias tvoras, nugenėti apdžiūvusias šakas, jas pašalinti, gi jų vieton įieškoti jaunų, vešlių medelių.

Sistemingas kandidatų programos išėjimas parodys, kaip draugovių soduose išsilaikę senieji medžiai, o abiturientų įjungimas ir įvedimas mūsų tarpan atskleis, ar mūsų sodai nori sulapuoti nauju atžalynu.

Stovyklos reikalais draugovės gavo iš Centro anketas, jas turėjo užpildyti ligi kovo 1 d. ir sugrąžinti atgal. Jeigu kurios draugovės to nepadarė, matyt, jos užmiršo lietuvišką gramatiką: Ne laikas šunis lakyti, kai reikia eiti medžioti... Stovyklų pasisekimas, įdomumas ir sklandumas daugiausia ir pareina nuo pavienių draugovių bendradarbiavimo. Stovykla — mūsų visų bendras reikalas.

Velykos, pavasario saulė ir pirmieji žiedai! Daug kas nenori tikėti, kad šiemet Velykas švėsime balandžio 1 d., o vienok, kaip ten bebūtų, kitą kartą šiuose SAS Baruose susitikime tik po Velykų.

C. V-ba visoms draugovėms, jų vadovybėms ir atskiriems nariams spaudžia dešines ir sako: "Sveiki, sulaukę šventų Velykų, Aleliuja!"

SPAUDOS LAPUOSE

• Tėv. Vikt. Gidžiūnas, O.F.M., Ateitininkų Federacijos vyr. dvasios vadas, apžvelgdamas ateitininkų veiklos praeitį ir dabartines darbo sritis, rašo: "Vien parapijine veikla ateitininkai niekuomet nesiribojo ir vargu, ar kada ja apsiribos. Jų gi darbas dabar ne vienai kuriai parapijai, bet visiems lietuviams, kur jie bebūtų, yra didžiai naudingas. Dėl to mums reikia sudaryti ne tik tinkamas sąlygas jiems veikti, bet ir užsiauginti didesnį prieauglį jų retėjančioms eilėms papildyti" (Ateitininkai lietuviškų parapijų darbuose: Lux Christi, 1955 m., nr. 4, psl. 39).

• Kun. Jonas Gasiūnas prisimena J. E. Panevėžio vyskupo ir Vilniaus Kapitulinio Vikaro Kazimiero Paltaroko 80 metų amžiaus sukaktį, patiekia drąsaus Ganytojo biografinių davinų, iškelia jo rūpestį ir meilę ateitininkiškam jaunimui: "Kada buvo uždrausta moksleiviams ateitininkams veikti, jis su kitais vyskupais griežtai reagavo ir paėmė juos į savo globą. Uždraudus jiems daryti susirinkimus mokyklose, liepė rinktis parapijų salėse, net bažnyčiose. Jiems globoti paskyrė vieną kunigą — jaunimo direktorių. Už ateitininkišką veikimą išvartytiems iš gimnazijų mokiniams sudarydavo sąlygas tęsti mokslą toliau" (Vyskupas Kazimieras Paltarokas: Lux Christi, 1955 m., nr. 4, psl. 14).

• Aloyzas Baronas originaliu stiliumi ir atviru žodžiu kviečia visoje meninėje kūryboje išlaikyti tiesumą, atvirumą, vengti propagandinės įtakos, pasišovusios viską vaizduoti "nudažyti", meluoti, nedrįstančios su meile ir nuoširdumu aprašyti "biednos, tačiau, savo neturtingumu mielos Lietuvos kampą ir žmogų". Prieita todėl prie to, jog mes pykstame, jei kas pavaizduoja "Lietuvą be šaldytuvo, skurdžią ir nepadažytą, ir primena, kad tokioji grįčioj teks gyventi" (Mylėkime ir nedažytą: Aidai, 1956 m. nr. 2, psl. 85).

• K. A. Keblys kelia mintį prie bendrosios Lietuvių Studentų Sąjungos kurti profesines sekcijas. Šiuo metu stipresnės galėtų būti inžinierių - architektų, chemikų - chemijos inžinierių ir visuomeninių mokslo studentų sekcijos, kurios "įimtųsi darbo — ištirti ir išstudijuoti atskirų profesijų pritaikymo galimybes savo krašto atstatyme ir supramoninime. Kartu su vyresniaisiais mūsų profesionaliais lietuviais akademikai galėtų atlikti svarbų darbą" (Profesinės sekcijos Sąjungoj: Draugas, 1956 m., nr. 15, psl. 8).

SENASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS

"Nidos" knygų klubas išleido prof. Mykolo Biržiškos knygą "Senasis Vilniaus universitetas — vardų ir veikalo atranka". Knygoje yra 179 psl. ir jos atspausdinta 2,500 egzemplioriai.

Tai yra antrasis leidimas tos pačios antraštės knygos, išleistos Lietuvoje, kurios vos vienas kitas egzempliorius pateko į Vakarus. Prakalboje autorius pažymi: "Blogiau, jog ir pati to universiteto istorija ne tik lenkų veikėjų ir publicistinių lenkų istorikų parodoma kaip augstosios lenkų mokslinės istorija, bet ir mūsų visuomenė įprato į ją žiūrėti bemaž kaip į svetimą, poniškai lenkišką" (IV psl.).

Autorius, trumpai nurodęs Vilniaus universiteto istoriją ir jos laikotarpius, toliau visą darbą suskirsto šiais skyreliais: Academia et Universitas Vilnensis, kur ap-

rašo Akademijos įsteigimą, fakultetus, akademinį mokslą ir raštiją; Imperatoria Universitas Vilnensis, kur supažindina su universiteto organizacija, universiteto etapais, pouniversitetinėmis akademijomis, universiteto mokslu ir mokslininkais; Universiteto šviesos spinduliai, kur patiekama žinių apie Vilniaus profesorius svetur atsidūrusius, universiteto auklėtinius svetur profesoriaujančius, Vilniaus universiteto mokinius — filosofus, teologus, istorikus, klasikus, literatus. Priede pridėtas Vilniaus universiteto atgaivinimas XX a., be to, literatūra senojo Vilniaus universiteto istorijai ir pavardžių sąrašas.

Prof. Myk. Biržiška, buvęs Vilniaus universiteto rektorius, su dideliu kruopštumu ir meile atliko savo darbą. J. K.

PRIEŠ 30 METŲ MIRĖ "KLAIDOS" AUTORĖ

"Jei gyvenimas būtų knyga, tai iš savosios aš norėčiau išplėsti visus lapus". Šie Lazdynų Pelėdos žodžiai buvo pasakyti nusiminimo momentu, iš tikrųjų gi jos gyvenimas nebuvo tuščias ar bereikšmis: ji paliko lietuvių literatūroje įdomių ir vertingų kūrinių. Daugumas mūsų esame skaitę "Motulę paviliojo", "Klaida", "Ir pražuvo kaip sapnas" ir eilę kitų trumpesnių ar ilgesnių apsakymų.

Šiais metais minime 30 metų nuo Lazdynų Pelėdos mirties. Lazdynų Pelėda — Sofija Ivanauskaitė-Pšibiliauskienė gimė neturtingų bajorų šeimoje 1867 m. Augo, kaip ir jos sesuo Marija, kuri vėliau rašė ta pačia slapyvarde, be sistemingo mokslo, mėgo skaityti sentimentalius romanus, kurie nedavė tvirtesnių gyvenimo pagrindų. Jos tėvas buvo dailininkas, žmogus nepraktiškas, svajotojas, šeima gyveno sunkiai, o kartais tekdavo patirti ir didesnio skurdo.

Ir pati Sofija išaugo svajotoja, nemokanti rimtai dirbti, visiškai neparuošta gyvenimo kovai. Ištėkėjo už kaimyno, nusigyvenusio bajorėlio, tikėdamasi jį pataisyti ir būti jo angelu sargu. Jos gyvenimas nebuvo laimingas, vyro girtuoklio ji nepajėgė pataisyti. Lazdynų Pelėda pradėjo rašyti lietuviškai 1900 m. ir bendradarbiavo "Varpe", "Vilty", "Šaltiny", "Ūkininke". Jos raštai išleisti ir atskirais tomiais. Ji mirė 1926 m. kovo 15 d. Paragiuose.

Lazdynų Pelėdos siapyvarde yra rašiusi ir Sofijos sesuo Marija, tačiau Sofijos kūriniai yra literatūriškai stipresni. Juose ji mėgsta vaizduoti Lietuvos kaimą, jo buitį, kaimo santykius su dvaru. Ji nagrinėja dorovines, religines, visuomenines problemas, parodydama susmukusį dvarą, kaip blogio elementą, net nelaimių nesėją.

Geriausi yra jos trumpi kūrinių: "Stebuklingoji tošėlė" apie grojantį vaiduoklį, Bivainės driskį, "Motulę paviliojo" apie dviejų našlaičių likimą, "Is senelio Juozo pasakų". Graži apyskaitė yra "Ir pražuvo kaip sapnas", kur senelis Juozas dailina kaip margus genius savo klumpes, ir ilgesnis kūriny "Klaida", vaizduojantis aktualią lietuviškos inteligentijos problemą šio šimtmečio pradžioje.

Jos kūryba yra nevienoda, stiluje daug nelygumų. Kūriniuose maišomas realizmas su sentimentalizmu, švelni lyrika su melodrama, pasitaiko dirbtinių neįtikimų situacijų. Bet yra ir nuostabiai puikių lietuviškojo kaimo žmonių paveikslų.

E. S.

ATSKLEISTA KNYGA

DAILININKAS BE TEPTUKO

"Dailininkas greitai įsitikino, kad teptukas nepaklusnus valiai: išeina visai ne tai, ko norėta. Po to teptukus visai numeta į šalį ir imasi bulvinio peilio... Bet čia nauja bėda: kyla nesusipratimų su žmona — jai prireikė peilio bulvėms skusti. Jieško, jieško — nėra. Kur jis dingio? Paziškėja, kad vyras tuo peiliu miške paveikslus kuria"...

Tokiu kasdienišku įvykiu prof. Ignas Šlapelis imasi nagrinėti dail. Juozo Pautieniaus naująją posūkį tapyboje.

Prof. Ignas Šlapelis, vienas iš plačiausiai meno klausimais apsi pažinusių lietuvių autorių, Lietuvoje išleidęs Meno istorijos metmenis, Bažnyčios meno istoriją, rankraštyje palikęs studiją apie M. K. Čiurlionį ir daugybę Čiurlionio laišku, Vokietijoje pradėjęs rašyti įdomius atsiminimus apie savo studijų kelią ir keliones po Europos meno šventoves, JAV ryžosi lietuviams palikti naują veiklą: studiją apie meno raidą, naujus meno formas kelius moderniojoje kūryboje, surišti visa tai su dail. J. Pautieniaus kūryba, pasinešusia jieškoti naujų vaizdiniam mene.

Parašytąją knygą bespausdinant, 1955.VI.3 užgėso ir patsai autorius. Lietuviškos Knygos Klubas pagerbė velionio atminimą ir jo studiją išleido gražiu leidiniu, pavadintu "Juozas Pautienius".

Leidinio pradžioje Ign. Šlapelis pavedžioja skaitytoją po meno šventovės prieškambarį, mat, "norint kalbėti apie kieno nors veiklą meno srityje, labai pravartu išsiaiškinti šių laikų meno problemas" (37 psl.). Ir taip 20 puslapių studijos Ign. Šlapelis paskiria įžanginiams meno srities klausimams gvildinti, idėjos ir formos santykiams mene nušviesti, ir tik po to prisiartina prie dail. Juozo Pautieniaus, 1900 m. balandžio 16 gimusio Marijampolės krašte, lankiusio švietimo Ministerijos pašymo kursus Kaune, vėliau baigusio Lietuvos Meno Mokyklą, dalyvavusio meno parodose, toliau gi visai išnykusio iš menininkų tarpo.

Tremties dienos įtraukė J. Pautienį vėl meno srovėn. Susitinka jis su žymesniais vokiečių dailininkais, su jais bendrauja, diskutuoja. Ryžtasi grįžti kūrybos darbui: iš Lietuvos atsigabentąjį arkli ir

vežimėlį išmaino į aliejinius dažus ir kitus piešimo reikmenis, o pats užsidaro studijų ir darbo kambaryje.

Juozo Pautieniaus naujieji darbai, nupiešti paletės peiliu ir "špachteliu", suįdominę savuosius ir svetimuosius, rodo jo grįžimą meno pasaulin. Jo paveiksłai "Tremtiniai — tėvas ir sūnus", "I nežinomybė" galėtų pavaizduoti naują lūžį ne vien lietuvių gyvenime, bet ir kūrėjo pasaulyje: kai tėvo pečius slegia sunkūs kelionės ryšuliai, o akys žvelgia į nežinomybę, sūnus, koja kojon žygiuodamas su tėvu, nori suprasti jo sielvartą, mintis, nuotaikas... Toli paliktas tėvų kraštas, pilkosios Džukijos dienos, ganyklos, ežerų pakrantės šaukia jų sūnų imtis drobės, dažų, naujoviškų piešimo įrankių, kad naujom vaisom sužydėtų tėvo veidas, rūpesčių ir sielvarto išvogtas.

"Dail. Juozas Pautienius nesėdi ant laurų, bet vis toliau žengia sunkiu jieškojimų ir eksperimentų keliu ir aiškiai išjūngia į rimtų šios beidėjinės, chaotiškos epochos meno formas jieškotojų eiles. Jieškojimas meno naujovių, veržimasis į nežinomybę yra kūrybingo menininko prigimtis" (psl. 76). Taip užsklendžia savo studiją prof. Ignas Šlapelis, pakeidenęs meno problemas apskritai ir pristatęs skaitytojams Juozą Pautienį, dailininką be teptuko.

Anglų kalba duotoji studijos santrauka pravers ir svetimiesiems, norintiems arčiau pažvelgti į lietuvių menininkus ir jų darbus.

(Ignas Šlapelis — JUOZAS PAUTINIUS. Lietuviškos Knygos Klubas leidiny, Chicago, Ill. 1955 m. 87 psl. teksto, 30 dail. J. Pautieniaus kūrinių reprodukcijų.)

J. Gulbinas

• "Pax Romana Journal" 9—10 nr. daug šilto dėmesio skiria pavergtoms tautoms anapus geležinės uždangos. "Veikalų apie Tyliają Bažnyčią" autorius pažymi, kad būtina protestuoti prieš vykstančius religinius persekiojimus užimtuose kraštuose. Kad efektingiau tai būtų galima vykdyti, straipsnyje yra nurodytos net 36 neseniai pasirodžiusios knygos ir 5 žurnalai, kuriuose galima rasti tuo klausimu dokumentuotos medžiagos. Minimi trys veikalai apie religinį persekiojimą Lietuvoje.

PLAČIAME PASAULYJE

BRAZILIJOS ATEITININKAI STOVYKLAUJA

Suarao, toks ramaus marių ošimo užliūliuotas kampelis, apsuptytas žalių kalnų, su nuosava gražia tažnyčia, viešbučiu ir keleta namų.

Čia stovyklavo Sao Paulo moks. at-kai. 1956.I.23 prasidėjo stovykla. Čia krito pirmutiniai saulės spinduliai ir šviesos giesmė sveikino me naujų dienų aušimą. Mėlynas dangus ir vėjelis nešė mūsų sielą pas gerąjį Kūrėją.

Pirmas stovyklos dienas visus smarkiai sukrėtė tėvo Mikalausko, S. J., mirtis. Sekantį rytą visi stovyklautojai rinkosi gėdulingų pamaldų už šį didelį Sao Paulo moksleivių ateitininkų prietelių.

Religinė stovyklos nuotaika stiprino mūsų katalikiškumą. Mano akyse dar vis tebestovi tie ankstyvi rytai, kada, saulei vos iškilus, mes giedojom, klausėm šv. mišių ir artinomės prie komunijos.

Stovyklautojai jautėsi kaip broliai iš vienu namų, pirmiausia rūpindamiesi, kad gera būtų stovyklos draugui.

Inteligentiškumas irgi turėjo savo dalis. Kiekvieną dieną kas nors iš moksleivių skaitė referatą. Po to sekė pašnekėsės. Buvo išgvildintos šios temos:

Apie krikščionišką nuodėmės sąvoką — A. Antanaitytė; Moters idealas — J. Šimonytė; Tikras ateitininkas — V. Navickas; Tinginystė — L. Mitruolis.

Be to, stovykloje buvo praveistas moksleivio ateitininko teismas. Teisėjai: pirmininkas — Dėdė Juozas, P. Juodelienė ir E. Norkus; kaltintojai: A. Antanaitytė, A. Žibas ir L. Mitruolis; gynėjai: P. Dircytė, V. Navickas ir J. Tijūnėlis; liudininkai: kun. Millauskas, J. Šimonytė, St. Raulušaitis, A. Tyla, P. Zalubienė, G. Valeikaitė.

Prakaitą liedami, gynėjai įrodė, kad neteisingi yra kaltinimai, jog moks. at-kas sekmadieniais neišklausė šv. mišių, nesilanko susirinkimuos, nesirūpina savo organizacija, blogai elgiasi.

Tačiau kaltintojams pavyko įrodyti, kad moks. at-kas per retai eina šv. Sakramentų, per mažai stengiasi pažinti savo tikėjimo tiesas, mažai skaito ideologinę literatūrą, mažai domisi lituanistiniais klausimais.

Leidome ir linksmy nuotaikų laikraštį "Vėžio Koja", kuris įgnyb-

davo visiems. "Vėžio Koja" redagavo A. Žibas, L. Mitruolis, V. Navickas ir J. Tijūnėlis.

Vakaro valandas praleisdavom prie banguojančios jūros, žaisdami, dainuodami, pasivaikščiodami. Čia pat, sukalbėję vakarinę maldą, grįždavom poilsiui.

Viena stovyklos diena buvo skirta tėvynei ir partizanams. Žvakutėmis pasišviesdami, kalbėdami rožančių, iš bažnyčios ėjome prie ošiančio Atlanto, kur buvo simbolinis partizanų kapas. Čia siuntėm Viešpačiui maldas iš širdies, o iš anapus atriedančios vandenyno bangos nešė negando prislėgtos tėviškės ir kovojančių brolių skundą.

Paskutinę stovyklos dieną degė laužas ir gerai nusiteikę broliai linksmino stovyklautojus ir iš Sao Paulo atvykusius svečius. Bendrai visa stovykla praėjo darnioje susiklausymo nuotaikoje. Stovyklai vadovavo Dėdė Juozas ir pačių stovyklautojų išrinkta komisija: A. Žibas, A. Antanaitytė, E. Butvydai-

tė, V. Navickas ir J. Tijūnėlis. Stovyklautojų buvo 40.

Po skaidrių dangum, kalvų atšlaitėje, tarp marių vilnių, tarp tuščių kelių, kaip sapnas prabėgo septynios stovyklos dienos.

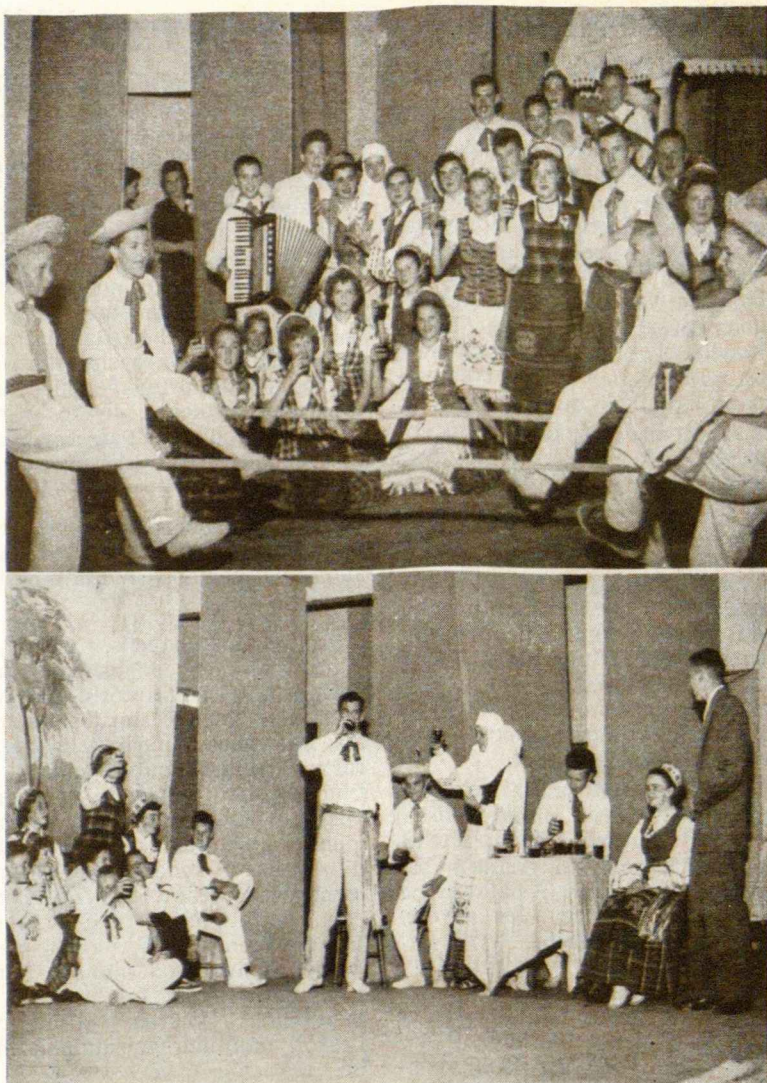
Juozas Tijūnėlis

ST. LOUIS, MO.

St. Louis, Mo., studentų ateitininkų draugovė vadovauja Evelina Savickaitė — pirm., Danutė Kantautaitė — sekr., Laima Abramikaitė — ižd. Nuoširdžiai talkina ir globoja kun. Jonas Gasiūnas.

Kun. J. Gasiūno patiekta ir diskusijose gerai išgvildinta tema: "Ar lietuvių tauta istorijos bėgyje buvo pasiekusi kultūrinio lygio nepriklausomam valstybiniam gyvenimui." Peržvelgta lietuvių tautos kultūrinė raida, Vilniaus Universiteto reikšmė, dabartinis lietuvių tautos kultūrinis lygis.

Vienas šių metų St. Louis universiteto tarptautinio klubo susirinkimas buvo pašvestas susipa-

Dvi scenos iš San Paulo ateitininkų suvaidino "Sekminių vainiką".
Viršuj šoka "Mikitą" jaunieji moks. ateitininkai.
Nuotr. St. Maželio

P. Jurgis Petkaitis diriguoja Putnamo mergaičių chorui ➔

žinti su Lietuva, nors lietuviai studentai jame sudaro tik mažumą. Laimai Abramikaitei ir Birutei Miniataitei vadovaujant, susirinkimas buvo prarastas diskusijų formoje, parodęs gyvą akademikų susidomėjimą. Sudainuota pabaigoje liaudies ir partizanų dainų. Pavieniai nariai dažnai pasireiškia su kalbomis apie Lietuvą kviečiami įvairių miesto civilinių ir katalikiškų grupių. Gan dažni kvietimai yra pasirodymams su dainomis ir tautiniais šokiais. Iš šių paminėtini pasirodymai St. Louis Universiteto "President's Tea", kuriame gausiai dalyvavo universiteto vadovybė ir studentija, ir miesto įstaigos The International Institute ruošiamame pobūvyje. Šis mažas būrelis atlieka didelį Lietuvos bylos propagandinį darbą. Salia šių gausių pasirodymų studentės yra pasirodžiusios viename Chicagos šaulių pobūvyje ir East St. Louis lietuvių parapijos Vasario 16 dienos minėjime.

Draugovės nariai yra ištraukę ir į akademinį veikimą. B. Miniataitė atstovauja St. Louis, Mo., studentus Lietuvių Studentų Sąjungoje, L. Abramikaite yra Maryville kolegijos Science klubo pirmininkė, D. Kantautaitė jau antri metai aktyviai atstovauja savo kolegijų ir St. Louis Universiteto tarptautinius klubus miesto International Institute.

B. M.

BALTIMORE, MD.

Vasario 1 Baltimorės stud. at-kų draugovė turėjo svarbų susirinkimą. Kun. P. Patlabai išvykus į Chicago, draugovė kurį laiką buvo be dvasios vado, todėl visiems buvo labai džiugu išgirsti, kad dvasios vadu sutiko būti kun. Kazimieras Pugevičius. Tai jaunas, energingas kunigas, Baltimorėje gimęs ir ejęs mokslus, seminarijos suole būdamas įsijungęs į ateitininkiškas eiles, ne kartą suruošoj šventę bei agapės metu skaitęs religinę temom paskaitas.

Susirinkimas turėjo ir svečių: SAS CV pirmininką V. Kleizą, CV narį V. Vygantą ir V. Valaitį. Pirm. Vacl. Kleiza iškėlė Sąjungos silpnąsias vietas, visus ragino giliau pažinti religiją ir ją praktikuoti. Taip pat buvo priminta gvildinti šių metų pasirinktą inteligentiškumo temą.

Kun. K. Pugevičius nurodė, kad nariai, norėdami labiau pažinti religiją, turėtų rinktis dažnesniems susirinkimams, kurių metu būtų studijuojamas istorinis bei mistinis Kristus.

Susirinkimas užbaigtas E. Mauskaitės suruoštomis vaišėmis.

PUTNAMETĖS FILOSOFUOJA

Vasario 13 d. kun. V. Cukuras kalbėjo studentėms at-kėms apie intelekto vaidmenį Dievo pažinime ir religiniame gyvenime. Kalba buvo gili, daugiau filosofinio pobūdžio, bet nepaprastai įdomi. Sklandžiai ir logiškai kunigas svarstė problemą ir sukėlė diskusijų. Prelegentas ypač pabrėžė dažnai tragišką faktą, kad intelektui, nors ir pažinus tiesą, valia atsisako ją priimti.

Vasario 26 A. J. Vasaitis skaitė paskaitą "Inteligento santykis su visuomene." At-kio inteligento pirmas ir pagrindinis šūkis artimo meilė. Be to, prelegentas pabrėžė, kad mes negalime nusileisti čionykšties šviesuoliams nei savo mokslo lygiu, nei elgesiu. Savo kalbą prelegentas užbaigė nurodymas, kaip mes galime visuomenėje pasireikšti.

Susirinkime dalyvavo draugovės dvasios vadas kun. prof. St. Yla, kitos studentės ir kolegės iš University of Connecticut. Po paskai-

tos kilo gyvos diskusijos, ypač dėl efektingiausių vadovavimo būdų organizaciniame gyvenime.

Kovo 11 d. ruošiamą Pax Romana — šv. Tomo Akviniečio dieną. Paskaitą "Asmenybės inteligentiškumo pagrindai" skaitys dr. J. Girnius. Programoje taip pat yra pramatyti kolegės E. Skrupskelytės referatas apie šv. Tomą.

Balandžio mėn. 29 d. įvyks tradicinė Putnamo stud. ir mokslo at-kų metinė šventė. Šventė, kaip paprastai, susidės iš iškilmingos akademijos, meninės dalies, užkandžių ir linksnavakario. Kviečiame apylinkinius at-kų vienetų šios datos nepamiršti ir atsilankyti Putname.

Šių metų pirmojo semestro pabaigoje Annhurst kolegijoje pažangumu moksle išsiskyrė šios lietuvaivės, kurios buvo įrašytos į "Dean's List": paskutinio kurso stud. E. Marijošiūtė, A. Vasaitytė ir R. Žukaitė; pirmo kurso studentė — N. Umbrazaite.

Dalis lietuvių dailės parodėlės Annhurst kolegijoje. Stovi Putnamo stud. at-kės: T. Ivaškaitė, D. Papielytė, A. Vasaitytė ir E. Marijošiūtė.

LENDRAS BALTIMORĖS AT-KŲ POBŪVIS

Vasario 5 dieną Baltimorės at-kai susirinko į Lietuvų Svetainės patalpas pasveikinti poetą Kazį Bradūną, jo naujos knygos pasirodymo proga.

Susirinkimą atidarė sendraugių pirm. C. Surdokas. Sugiedojo at-kų himną, susirinkusiems buvo pristatytas naujas dvasios vadas kun. Kazimieras Pugevičius. Dvasios vadas mielai priėmė šias pareigas ir pažadėjo padėti mūsų organizacijos dvasiniuose reikaluose.

Dienos pirmininke pakviesta Vitalija Bogutaitė ir sekretore Onutė

Eringytė. Susirinkimo dienotvarkę ypatingai praturtino svečias iš Washingtono, rašytojas A. Vaičiulaitis. Būdamas K. Bradūno mokslo draugas ir gerai pažindamas jo poeziją, išsamiai apibūdino "Devynių Baladžių" knygos pobūdį bei formą, iškeldamas K. Bradūno poezijai charakteringą savosios žemės meilės bruožą.

V. Gailevičiūtė paskaitė vieną eilėraščių iš naujosios "Devynių Baladžių" knygos. Po to, ir pats poetas K. Bradūnas paskaitė pluoštą savo eilėraščių. Pabaigai paskaitėtas prof. R. Zalubos laiškas, sveikinas K. Bradūną "Devynių Baladžių" išleidimo proga.

Vaišių metu pasirodė Baltimorės patys jaunieji talentai. V. Noreikaitė paskaitė A. Vaičiulaičio "Pasaką apie uodą", jaunesniųjų berniukų kvartetas, susidedantis iš O. ir A. Radžiaus, Šilgalio ir Balčiūno,

Baltimorės moksl. at-kų kp. vėliava
← Vasario 16 minėjime.

sudainavo keletą dainų, pritariant akordeonu R. Šilgaliui. E. Bradūnaitė padainavo senųjų liaudies dainų ir D. Vaičiulaitytė padainavo "Plaukė žaselė". Jaukus pobūvis užbaigtas rateliais, akordeonu pritariant R. Šilgaliui.

Gen. B.

PATERSON, N. J.

Kuopos globėjos Marijos Šaulienės dideliu pasišventimu, talkinant narių tėvams, vietos at-kų kuopa vasario 12 d. Šv. Kaimiero parapijos salėje surengė šaunią, gerai pavykusių vakarienę. Dvasios vadui kun. Vyt. Demikiui sukalbėjus malda, A. Masionis supažindino gausiai susirinkusius svečius su ateitininkų istorija ir tikslais. Vakarienės metu gražiai suvaidinta "Laiškinis ir Kanapinis". Už tai didelis ačiū A. Rūgiui.

Svečių tarpe buvo matyti "Ateities" redakcijos narys J. Baužys su būriu savo kolegijų, kun. A. Račkauskas ir kiti svečiai iš New Yorko bei kitų miestų. Loterijos būdu išleista kun. V. Demikio, J. Ginkaus, Fabijono Zarankos ir M. Šaulienės gražios dovanos. Iš gauto pelno 50 dol. paskirta Šv. Kaimiero parapijai ir 10 dol. Vasario 16 d. proga Amerikos Lietuvų Tarybai.

Pavasarij numatome surengti metinę šventę, kurios metu parapijos salėje bus tautodailės paroda, vyresnieji ateitininkai duos žodį ir bus pašventinta kuopos vėliava. Kuopos nariai ir jų tėvai ypač dėkingi M. Šaulienei, kuri net išvežioja iš susirinkimų savo automobilu kuopos narius namo.

D. Jasytė

VASARIO 16 MT. ST. JOSEPH KOLEGIJOJ

Vasario 16 proga Mt. St. Joseph kolegijos lietuvių studentės užprašė už Lietuvą mišias ir visos dalyvavo bendroje komuniijoje. Kolegijos patalpose buvo surengta nedidelė lietuvių liaudies meno parodėlė. Ji tęsėsi tris dienas, per kurias mūsų tautiniai rūbai, juostos, gintaras ir kryžiai pasakojo pracinantiems apie lietuvių liaudies sielą.

Parodėlė sukėlė nemažą susidomėjimo profesorių ir studentų tarpe, nes kiekvienas ten rado kai ką įdomaus: muselė gintaro gabale patraukė gamtininko akį, skulptūros mėgėjai susidomėjo medžio drožiniais, audiniai atkreipė tekstilės studentų dėmesį, o mūsų tautinių rūbų raštai ir spalvos sužavėjo ne vieną menišką sielą. Prie kiekvieno eksponato buvo pridėtas trumpas paaiškinimas.

Kolegijos laikraštis "Seaton Journal" įdėjo skelbimą apie parodėlės ruošimą ir trumpai paminėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą.

D. Vebeliūnaitė

Lietuvių liaudies meno parodėlė Mt. St. Joseph kolegijoje

* * *

Viena New Yorko blondinė studentė vasarą dirbo pašte. Atnešė pilietis laišką. Laiškas, kaip visi, bet prie pašto ženklų parašyta — „Nagi pažiūrėk, kas po ženklų parašyta!“ Ana buvo žingeidi, tai knaibė, knaibė gal pusvalandį, ir šiaip taip atšlapino. Parašyta buvo: „Na kaip — sunkiai ėjos?“

*

Mergaitėms matematika — kryžius. Kartą nueina į banką viena studentė frontininkų \$150 stipendijos pasiimt. Bankas toks neaiškus buvo, teturėjo dolerines. Atsakaiavo, padavė. Ta, žinoma, tikrint. Paskaičiavo iki šimto, trisdešimt susidėjo rankinukan (aišku tilpo sunkiai — aštuonis lipstikus nešiodavos), ir jau eis. Bankininkas klausia: „Tai kaip, — visų neskaičiuoji?“ „Esu tikra, kad jei jau iki tol buvo teisingai, tai ir likusiuose nebūsime suklydę...“

*

Viena „Ateities“ iliustratorė kažkodėl buvo nepatenkinta vienu savo piešiniu. „Akys netvarkoj!“ „Tai gi gali pataisyti“, sako redaktorius. „Ja, lengva pasakyti, — bet padėk, kad mandras, atrast, kur aš jas nupiešiau!“

*

Vienai New Yorko parapijai skautai, ateitininkai ir kitoki renge bendrą vakarą. Svarbiausias numeris turėjo būti toks pasirodymas. Vaidinimėlio autorius optimistiškai dėstė — „Pirmoj scenoj — kalėjimas — publika turės įsivaizduot. Antroj — visi įsivaizduos lietuvišką sodybą. Trečioj — publika turės įsivaizduot Sibirą. Ketvirtame bus...“ „Taigi“, sako klebonas, „ketvirtame jūs turėsit įsivaizduot, kad yra publika!“

LAIŠKAS ADMINISTRACIJAI

Gerbiamieji,

Iš „Ateities“ Administracijos gavau nemažai laiškelių, raginančių įsigyti V. Augustino Lietuvos vaizdų albumą LIETUVA už 6 dol. Ar gi jau nebegalite Ateities skaitytojams, moksleiviams ir studentams, parduoti nors po 5 dol. Būtų gražus žestas kultūrinio lietuviško supratimo, tada tikrai daug išplatintumėte ir gražiai patarnautumėte. Dabar per Jumis nėra jokios prasmės albumą prenumeruoti, nes ir žydeliai pardavinėja po 6 dol. Ateities skaitytojai Jūsų biznierišku kietumu nepatenkinti. Negrąžu, kai prie Ateities pradeda vyrėti žydelio kromelis. V-s.

Administracijos prierašas. Viensiemis įtikti tikrai yra nelengva. Kai Ateitis turėjo skolų ir vienu ar kitu atveju prašė aukų, nevienas

Yra tokia jau psichologinė tiesa, kad kuo daugiau žmogus išsiblaškęs, tuo mažiau jis blaškosi. Išsiblaškymas yra blaškymasis mintyse, todėl išsiblaškiusiam žmogui nėra reikalo blaškytis rankomis, kojomis ir t.t. Išsiblaškęs žmogus niekam kitam nekludo — sėdi, rankas sudėjęs, ir blaškosi. Išsiblaškymas yra pati aukščiausia žmogaus funkcija, nes ji specifinė žmogui — kas matė kiaulę, karvę, šunį ar vištą išsiblaškiusius? Gal čia kas ginčysis ir tvirtins, kad matė išsiblaškiusį arkli, t.y., arkli, kuris uodega išblaškė visas vapsvas. Čia ne esminis argumentas, o etimologijos klausimas. (Vapsvas arklys turėjo išblaškyti, jos pačios neišsiblaškė; išblaškyti ir išsiblaškyti visai ką kita reiškia. Pavyzdžiui, užpėnai Čikagos studentų suvažiavimą prezidiumas išblaškė nesibaigusį, bet patys nebuvo išsiblaškę — jie taip tyčia padarė).

Visi didieji žmonės buvo išsiblaškę. Graikijos diktatorius Metaxoras kartą užsimanė išbandyti hidroplaną. Pablaškė po debesis, ir jau leidžiasi aerodroman. Aviacijos viršininkas mandagiai primena: „Gal geriau kur nors į vandenį leiskimės, vis dėlto, žinote, hidroplanas...“ OK, sako Metaxoras. Rado įlanką ir nusileido. Pačiupinėjo ranką viršininkui, pakratė tris kartus, sako: „Aciū, kad priminei — kad kiek būčiau liūdnai susimovęs“. Padėkojo, paplojo viršininkui per petį, atidarė duris ir išlipo — į vandenį...

mus barė, kad ubagaujame. Kai mėginame kitu keliu sutelkti lėšų įvairiems leidiniams, tada vėl negerai — „žydelio kromelis“. Jeigu mielasis laiško autorius yra Ateities skaitytojas, moksleivis, studentas ar sendraugis ateitininkas, tai jis tikrai gavo pereitų metų spalio mėnesį laišką iš Ateities administracijos, kur aiškiai buvo pasakyta, kad Ateities skaitytojams ir ateitininkams „užsisakant albumą LIETUVA tiesiog iš administracijos, jis tekainos tik 5 dol. Tiesa, mes norėjome, kad kiekvienas Ateities skaitytojas ir ateitininkas bent po du egz. paimtų, bet jei kas šios sąlygos negalėjo išpildyti, vistiek mes ir vieną egz. siuntėme už 5 dol. (Laiško data 1955.9.2). Taigi, jei mielas Prietelis į reikala žiūrėtų iš grynos ateitininkiškos širdies, tai nebūtų reikėję savo pavardės ir adreso slėpti, o ir tokio

KREIVOS ŠYPSENOS

IŠSIBLAŠKYMAS — DORYBĖ

Ale jam tai dar ne taip blogai. Pasiblaškė po įlanką, pagąsdino žuvis ir išrėpliojo šiaip taip. Blogiau buvo vienam Harvardo profesorui. Anas į paskaitas traukiniu važinėdavo. Rūkorius buvo didelis. Kartą, turbūt, apie savo iš beždžionės kilimo teoriją begalvodamas, žiūri — jau nuorūka pirštus svilina. Atidarė langą — nuorūką išmes. Bet tiek buvo išsiblaškęs, kad nuorūką paliko kajutėj, o pats išsoko. Gaudeamus igitur...

Sajungų pirmininkai paprastai irgi būna išsiblaškę. Vienas kartą sėdi ant suoliuko St. Christopher stovykloj, mergina šalia. Ir galvoja — antrai kadencijai išrinks ar ne? O merginai kas kita galvoj. Pyksta kažko. Klausia: „Tai kaip čia, pagaliau — ar myli mane, ar Romaną?“ Atsakė pirmininkas: „Taip“ Korespondentas nematė, kaip ten paskiau daiktai nusiblaškė.

Taigi — išsiblaškymas — dorybė. Išsiblaškymas, tai kaip moderni kūryba — niekas kitas nežino, apie ką reikalas eina. Kaip meilė — susikaupimas ties viena vertybe, ir ignoravimas visų kitų (nors kitos ir gražesnės). Kaip ekstazė — užmiršti viską, kas sviete dedasi. Kaip šeimos kūrimas — niekad nežinai, ar iš to viso bus vaisiaus. Išsiblaškęs žmogus, tai kaip „Kreivų šypsenų“ redaktorius — tik jam pačiam įdomu.

priekaišto mums padaryti nebūtų turėjęs pagrindo.

Ta pačia proga Ateities administracija kreipiasi į visus ateitininkiškus vienetų: ASS skyrių, SAS draugovių ir MAS kuopų valdybas, prašydama paraginti savo narius albumą įsigyti ir, kiek galima, įsijungti į albumo platinimą. Ateities išleistas V. Augustino Lietuvos vaizdų albumas LIETUVA yra visų ateitininkų ir ATEITIES skaitytojų reikalas. Imdamasi tokio didelio darbo, Ateities administracija, priariama Ateitininkų Federacijos Valdybos, pasitikėjo visų ateitininkų parama. Daugelis mūsų pastangas suprato ir jas parėmė. Esame jiems labai nuoširdžiai dėkingi. Šia proga kviečiame ir laukiame visų nuoširdžios talkos.

Ateities administracija

EGLUTĖ

Mėnesinis vaikų žurnalas, per savo šešeris metus išauginęs būrius lietuviškų laikraščių skaitytojų.

EGLUTĖJE

pirmuosius žingsnius pradeda būsimieji ATEITIES ir kt. laikraščių bendradarbiai.

EGLUTĖ

gražiai redaguoja rašytojas Stepas Zobarskas.

Užsakyk EGLUTĖ sau, savo broliukams, sesutėms, vaikams ir pažįstamiems. Prenumerata metams tik \$3.00. Rašykite:

E G L U T Ė

Immaculate Conception Convent

R. F. D. 2,

Putnam, Conn.

JIEŠKO GERADARIŲ

Vasario 16-sios gimnazijos, Vokietijoje, ir Saleziečių gimnazijos, Italijoje, mokiniai yra labai nuoširdžiai dėkingi tiems geradariams, kurie pereiniais metais buvo jiems užprenumeravę ATEITĮ. Jie dešimtį kartų per metus savo geradarius maloniai prisiminė, kai gaudavo Ateitį ir ją skaitydavo.

Šiais metais jie taip pat kreipiasi į geradardžius savo bičiulius ir prašo, kad jiems prenumerata būtų pratęsta. Administracijai nelengvai pakeliama našta per metus siuntinėti apie 100 egz. veltui. Suprasdami sunkią mokinių padėtį, o taip pat gerai žinodami, kad geros širdies idėjos draugai yra daugelio prašomų aukų, administracija ATEITIES prenumeratą užsienyje esantiems skaitytojams atpigino iki 3 dol.

Laukiame Jūsų malonaus atsiliepimo. Prenumeratos užsakymus prašome siųsti šiuo adresu:

A T E I T I S,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

VYTAUTO AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

YRA GERIAUSIA DOVANA VISOKIOMIS PROGOMIS.

Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, nežiūrint, kas kokia kalba bekalbėtų.

Albumas LIETUVA yra gražiausia dovana vardinių ir gimtadienių progomis.

Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti.

Užsakymus siųsti:

A T E I T I S,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.
Kaina 6 dol.

ATEITIS, 1956 M. NR. 3

80.725.132